

Duh katerega (č)asa?

Ukrepi, sprejeti zaradi epidemije, se počasi sproščajo, a jasno je, da nas čakajo veliki izzivi.

Epidemija novega koronavirusa spreminja navade, svet in življenja ljudi. Glede na napovedi nas v prihodnjih mesecih čakajo številni izzivi. Zlasti socialni. Dejstvo je namreč, da si večina ljudi, ki so ali še bodo ostali brez službe, ob koncu lanskega leta niti pod razno ni predstavljala, da jih

lahko doleti ta usoda – in to zaradi koronavirusa. A vse bolj kaže, da bo epidemija močno zarezala v poslovanje številnih panog, kar velja tudi za našo občino, in da bo treba biti na to pripravljen. Izzivi so in nas še čakajo tudi na medosebni ravni. »V partnerskih odnosih prihaja do nerazumevanja, konfliktni odnos se je v teh zahtevnih razmerah pri mnogih poglobil. Prepoznavamo povečano nestrpnost med družinski člani, ki morajo zdaj več časa

preživeti skupaj kot prej, ko so zaradi delovnih in šolskih obveznosti bili manj v stiku,« med drugim izpostavlja Sandra Fekonja, direktorica regionalnega centra za socialno delo. »Vsak začetek je neka preizkušnja,« pa pravi upokojeni gostinec Ignac Rajh in dodaja, da so bile v njegovi mladosti stranke čisto drugačne kot danes ter da se je bilo vedno treba prilagajati razmeram. Spominja se krize v 90. letih, ko so začela propadati velika pomurska

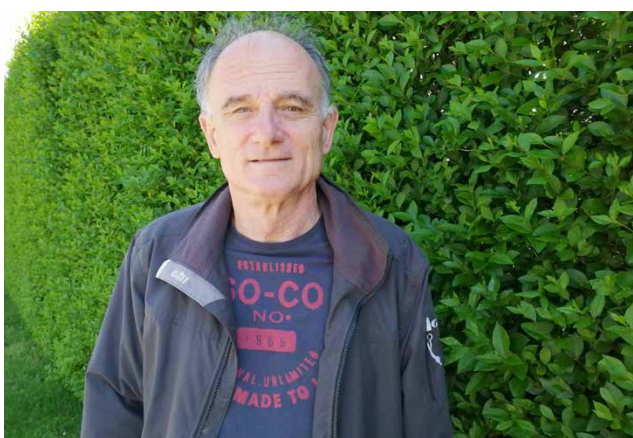
podjetja, tudi Mura. »Čez noč je vse ugasnilo. Takrat smo se morali preusmeriti. Spreminjali smo jedilnike in ponudbo pijač. Sicer pa se v gostinstvu vedno kaj spreminja,« pravi sogovornik. »Zdaj, ko kosi ta novi virus, smo doma in kuhamo zase. Idej je veliko, a jih trenutno ne moremo unovčiti. Gostinstvo je najbolj nastradalo.« V aktualnih razmerah imamo na drugi strani (sicer v manjšini) panoge, ki imajo celo več posla. »Zdaj poslujemo zelo dobro. Ve-

liko delamo za večja domača podjetja, ki imajo povečan obseg dela tudi v tem času, zato se nam je proizvodnja v tem času povečala. Turizem in gostinstvo sta zdaj pred zlomom, pri nas pa se je dohodek celo povečal,« med drugim razlaga Ludvik Žalik iz ključavničarskega podjetja. Ob vsem tem se lahko v luči aktualnih razmer sprašujemo, ali bomo kot družba našli ključ za to, da ugotovimo, duh katerega časa skriva v roka-vu pravega asa.

»Prava stiska se v celoti še ni pokazala« / stran 10

Krize se ponavljajo, vztrajati je treba / stran 12

Mestni stadion dobiva novo preobleko / stran 22

Ukrepi sproščeni, pa ljudje?

Vlada je s 30. aprilom odpravila splošno omejitev gibanja med občinami, še naprej je bilo prepovedano zbiranje ljudi na javnih površinah. Kljub temu sta Expano in Soboško jezero še zlasti ob prvih vikendih v maju privabila veliko obiskovalcev, ki so uživali v sprehodih ob jezeru in na področju Expana, nekateri so uživali celo v plavanju, seveda ob upoštevanju preventivnih ukrepov zaradi možnosti okužbe s koronavirusom. / Aleš Cipot

Ko so narastki le še spomin časa ...

Sredi aprila so ponovno odprli avtomobilske salone in servise ter trgovine z gradbenim materialom, v začetku maja nato še frizerske in kozmetične salone. V prvem tednu je bilo naročil pri frizerjih veliko, čeprav je nekaterih strank še vedno strah morebitne okužbe. Ponovno odprtje so spremljala številna obvezna priporočila Nacionalnega inštituta za javno zdravje za opravljanje frizerskih, kozmetičnih in masažnih storitev. Nanje se bodo tako stranke kot zaposleni šele morali privaditi. / Aleš Cipot

Ko se (počasi) vrača najpomembnejša postranska stvar na svetu

Nogometna igrišča po Evropi že lep čas samevajo, prav tako v Sloveniji. Vlada je v maju začela rahljati ostre ukrepe proti širjenju koronavirusa. Nogometaši Mure so se vrnili k treningom, seveda ob upoštevanju nujnih preventivnih previdnostnih ukrepov. S treningi so začeli tudi nekateri drugi športniki in športni klubi. Še vedno pa ni jasna usoda letošnje prve nogometne lige, zato tudi ni odgovora na vprašanje, kateri slovenski klubi bodo igrali v evropskih tekmovanjih. / Aleš Cipot

»Naj zmaga modrost«

»75 let po zmagi nad nacizmom in fašizmom ni več ne Sovjetske zveze in ne Jugoslavije. Stoji pa spomenik sredi našega mesta. V beli marmor vklesana zavest, da je zgodovina vedno bitka med dobrim in slabim. Naj nas čuvarja te zavesti – vojak Rdeče armade in slovenski partizan – opominjata, da moramo po zgledu velike generacije osvoboditeljev tudi danes poskrbeti, da v svetu, polnem napetosti, nerazumevanja, arogance in konfliktov, zmaga modrost.« S temi besedami je župan Aleksander Jevšek med drugim obeležil spomin ob obletnici zmage nad nacizmom in fašizmom. Pred dnevom zmage se je padlim vojakom Rdeče armade, ki so pred 75 leti pomagali pri osvoboditvi Prekmurja, prišel pokloniti tudi veleposlanik Ukrajine Mihajlo F. Brodovič. / Foto: arhiv MOMS

Poklon padlim partizanom in vojakom Rdeče armade

Ob 75. obletnici zmage in konca druge svetovne vojne letos v Murski Soboti zaradi razglašene epidemije ni bilo tradicionalne slovesnosti na Trgu zmage. Razmeram primerno so se padlim osvoboditeljem s polaganjem vencev pred spomenikom zmage poklonili župan Aleksander Jevšek, veleposlanik Ruske federacije v Sloveniji Timur Ejvazov, predsednik društva Slovenija-Rusija Aleksander Geržina in predstavniki Zveze borcev za vrednote NOB Murska Sobota. Delegacije so se padlim partizanom in vojakom Rdeče armade poklonile tudi na murskosoboškem pokopališču. / Foto: arhiv MOMS

Mlaj tudi letos krasi središče mesta

Trg zmage v Murski Soboti tudi letošnje leto krasi mlaj, ki so ga na pobudo mestne občine postavili zaposleni javnega podjetja Komunala in Elektra Maribor. Zaradi ukrepov, ki veljajo v času epidemije koronavirusa, je postavitve potekala brez tradicionalne spremljevalne prireditve, prav tako ni bilo tradicionalnega kresovanja pred praznikom dela. Župan dr. Aleksander Jevšek je ob tem povedal, da mlaj ni samo opomin na delavske pravice, temveč tudi simbol upanja. »Pred nami so novi izzivi, nove bitke, nov upor. Za delovna mesta in za boljše življenje. Ne bo lahko. Nikoli ni, ampak skupaj to zmoremo,« je med drugim povedal Jevšek. / Melita Marič

Kmalu na obnovljeno Slovensko ulico

Ksenija Glažar

Prenova Slovenske ulice, ki se je začela oktobra lani, poteka po zastavljenem načrtu. Razmere zaradi epidemije covida-19 na potek gradbenih del niso vplivale.

Na odseku Slovenske ulice med hotelom Diana in križiščem z Ulico arhitekta Novaka so dela večinoma končana, manjkajo le še drobna zaključna dela. »Tako bomo lahko v prihodnjih dneh že koristili obnovljene površine. Na tem delu bo motorni promet stekel predvidoma v juniju in bo v tem delu ulice še naprej potekal dvosmerno,« obljublja Dušan Hauko iz mestne uprave. Na odseku z Ulico arhitekta Novaka so po načelu krožnega gospodarstva ponovno uporabili odstranjen material, to je granitne plošče, ki se lepo zlijejo s preostalo ureditvijo. Na vogalu Slovenske ulice in Ulice arhitekta Novaka je novo postajališče Soboškega bici-

klina, postavitve je bila financirana iz projekta LAS Goričko 2020.

Nadaljevanje del na odseku do Blagovnice in glasbene šole

Nadaljujejo se tudi dela na odseku od križišča z Ulico arhitekta Novaka do križišča z Zvezno ulico. V marcu in aprilu so tod intenzivno potekala gradbeno-obrtniška dela. Prenovljena je bila komunalna, električna in telekomunikacijska infrastruktura. Posodobljena sta bila vodovod in meteorna kanalizacija ter urejenih več izkopov za drevesa. Maja bodo tlakovali površine in namestili novo javno razsvetljavo. Vrstni red tlakovanja površin prilagajajo. Prednostno tlakujejo površine ob izložbah poslovnih objektov in šele nato cestišče s parkirišči. »Na ta način bo poskrbljeno za udobje pešcev in kolesarjev ter za dostop do poslovnih objektov. Odprtje tega dela ulice za promet je predvideno za junij,« dodaja Hauko.

Sočasno potekajo zaključna dela na stranskem odseku Cvetkove ulice, to je med Slovensko ulico in glasbeno šolo. Polože-

ni so bili komunalni vodi, sledita tlakovanje in asfaltiranje. Še pred poletjem bodo na že urejenih površinah postavili tudi urbano opremo (klopi, stojala za kolesa, koši za smeti itd.).

Nova podoba ploščadi pred hotelom Zvezda

Zaključena so tudi dela na ploščadi pred hotelom Zvezda, kjer so pod kostanji na novo zasijale obnovljene svetilke na prvotnih kandelabrih, ki so barvno usklajeni s preostalimi detajli na Slovenski ulici. Ureditve je ohranila podoba priljubljenega senčnega vrta v središču Murske Sobote. Pod drobnogledom krajinske arhitektke sta bili odstranjeni dve najbolj dotrajani starejši drevesi.

Intenzivna dela na območju med Blagovnico in Šopingom

V začetku aprila je del gradbene ekipe začel z deli na območju med Blagovnico in Šopingom. Položili so nov vodovod ter del komunalne, električne in telekomunikacijske infrastrukture. V polovici širine ulice poteka širok izkop, na novo so nasuli gramozni material in pripravili sadilne jame za drevesa.

Tudi na tem območju skrbijo za čim bolj urejen dostop do poslovnih objektov. Vozni pas cestišča, del parkirišč in površine za pešce v območju Blagovnice ves čas gradnje na preostalem delu ulice ostajajo v uporabi za obiskovalce. Izredne razmere zaradi epidemije na potek gradbenih del niso vplivale. »Gradbišče do zdaj zaradi teh razmer še ni mirovalo, kvečjemu je potek t. i. zemeljskih del potekal hitreje,« še pravi Hauko.

Pomagali bomo konkretno

Tudi v naše mesto se počasi vrača običajen utrip vsakdana, potem ko je življenje v njem pred dvema meseca po razglasitvi svetovne pandemije tako rekoč obstalo. Veliko olajšanje je, da se lahko spet prosto gibljemo med občinami, prijeten je občutek, da lahko s prijatelji na terasi lokala ponovno popijemo kavo, pa čeprav še zmeraj na varni razdalji.

Novi koronavirus nas je nepričakovano prestrašene postavil pred hudo preizkušnjo in negotovost. Pa vendar nismo dopustili, da nas strah ohromi, ampak smo ponovno dokazali, da skupaj zmoremo. Ponosen sem, da sem župan občankam in občanom, ki so v tej krizi pokazali velik pogum, izjemno solidarnost in strpnost. Naj posebej izpostavim požrtvovalnost in izpostavljenost vseh zaposlenih v zdravstvu in domovih za starejše, zaposlenih v proizvodnih podjetjih in trgovinah, pripadnikov civilne zaščite, prostovoljcev v humanitarnih in nevladnih organizacijah, zaposlenih v komunalnih dejavnostih, policistov in učiteljev, ki so se prilagodili razmeram. Hvala vsem, ki ste v teh težkih časih delali in še zmeraj delate za dobro skupnosti ter pomagali na svojih področjih.

Ne vemo, kakšne bodo posledice te pandemije, prav tako ne vemo, do kdaj bo koronavirus med nami. Bitka za (žal tudi številna izgubljena) delovna mesta in za boljše življenje ne bo lahka. Od tega je odvisno, v kakšnem okolju bomo živeli, v kakšne šole bodo hodili naši otroci, kako bomo preživljali prosti čas, kako bomo poskrbeli za tiste, ki potrebujejo našo pomoč. V tem času smo na občini objavili razpis za pomoč podjetnikom na Slovenski ulici, o katerem smo se pogovarjali še pred krizo. V sodelovanju z obrtno zbornico, ki skrbno spremlja področja in podjetnike, ki so utrpeli največjo škodo, bomo pripravili dodaten razpis in poskrbeli, da bodo podjetniki v naši občini svoje dejavnosti lahko ponovno zagnali. Po najboljših močeh se bomo trudili pomagati občanom sorazmerno, vendar konkretno, usmerjeno v konkretno podjetje in konkretnemu posamezniku v stiski.

Želim si, da se naša prihodnost ne začne tam, kjer smo jo prekinili 12. marca, temveč da bo še boljša, naše življenje pa bolj kakovostno. Morda smo prav zaradi krize spoznali, kako zelo potrebujemo drug drugega ter kaj pomenijo solidarnost, medsebojna pomoč, poštenost in delovanje v korist skupnosti.

Ostanite zdravi in optimistični še naprej.

Vaš župan,
dr. Aleksander Jevšek

V začetku aprila je del gradbene ekipe začel z deli na območju med Blagovnico in Šopingom.

Na odseku Slovenske ulice med hotelom Diana in križiščem z Ulico arhitekta Novaka so dela večinoma končana.

O poslovanju in izzivih Expana

Ksenija Glažar

Mestni svetniki so se sestali na enajsti redni seji mestnega sveta in sprejeli več pomembnih sklepov.

Ob tem so se seznanili s poročilom o izvedbi investicije in poslovanju Expana ter ugotovitvami študije analize s predlogi ukrepov kanalizacijskega sistema v mestu Murska Sobota in potrdili predlagani Lokalni energetski koncept.

Marca dve dopisni seji

V vmesnem obdobju, torej med zadnjo redno sejo v februarju in tokratno sejo, sta potekali dve dopisni seji. Na peti dopisni seji, ki je potekala od 9. do 13. marca, so mestni svetniki dali pozitivno mnenje k imenovanju Jožice Lukač za ravnateljico OŠ Bakovci in Erne Lukač za ravnateljico Glasbene šole Murska Sobota. V upravni odbor zavoda Otroški počitniški dom Murska Sobota so bili kot predstavniki ustanovitelja imenovani Goran Milošević, Darko Rudaš in Ivan Tibaut. Na šesti dopisni seji, ki je potekala 25. marca, so mestni svetniki potrdiličasne nujne ukrepe zaradi preprečitve širjenja nalezljive bolezni covid-19 ter predlog Pravilnika o dodeljevanju pomoči za razvoj podjetništva in malega gospodarstva v Mestni občini Murska Sobota.

Kmalu prva stanovanja ob Sončni ulici

V začetku seje so mestni svetniki v drugi obravnavi potrdili predlog odloka o občinskem podrobnem prostorskem načrtu za stanovanjsko območje ob Sončni ulici, ki ga je predstavila Bernardka Ryan iz mestne uprave. Na ureditvenem območju, ki obsega nepozidana stavbna zemljišča južno od Sončne ulice v Murski Soboti, je predvidenih dvajset gradbenih parcel, namenjenih gradnji individualnih stanovanjskih hiš z možnostjo spremljajočih storitvenih dejavnosti. Velikosti parcel so različne, v povprečju 600 m².

Potrdili zaključni račun za minulo leto

V naslednji točki dnevnega reda so mestni svetniki potrdili zaključni račun proračuna Mestne občine Murska Sobota za leto 2019, ki ga je predstavil Slavko Domjan iz mestne uprave. Realizirani prihodki in drugi prejemki so v minulemu letu znašali 20.660.904,93 evra, odhodki in drugi izdatki 19.944.935,93 evra, presežek prejemkov nad izdatki je bil evidentiran v višini 724.969 evrov. Novo stanje na računih iz preteklih let je znašalo na dan 31. 12. 2019 1.317.183,67 evra. Mestna občina je imela na dan 31. 12. 2019 za 6.530.221,05 evra neodplačanih anuitet dolgoročnih kreditov. Pri stanju 19.055 prebivalcev je zadolženost tako znašala 342,70 evra na prebivalca mestne občine. Mestni svetnik Anton Slavic (Nedovisna stranka Pomurja) je kot predsednik odbora za proračun in finance opozoril na izpad prihodkov na račun transfernih in kapitalskih prihodkov, kar je, kot pravi, povzročilo bistveno slabšo realizacijo investicij, kot je bilo načrtovano. Odbor ugotavlja, da je odvisnost financiranja predvidenih investicij od teh dveh virov čedalje večja. V razpravi je dodal, da je treba rezerve iskati v okviru tekočih transferjev, da se vsaj del prihrani za najnujnejše investicije. Poudaril je še, da se je treba več pogovarjati in iskati rešitve že med letom, ne le ob sprejemanju proračuna in zaključnem računu. Goran Milošević (SD) je med drugim opozoril, da določeni projekti tečejo dlje, kot traja eno proračunsko obdobje.

Poročilo o poslovanju Expana

Klaudija Šadl Jug iz mestne uprave je svetnikom na kratko predstavila Poročilo o izvajanju projekta Vrata v Pomurje – regijski promocijski center, v katerem je podrobneje predstavljeno izvajanje investicijskega projekta s ključnimi podatki in informacijami od snovanja projekta, projektiranja, izvajanja gradnje in opreme do zaključevanja in predaje v upravljanje. Poročilo vsebuje tudi podrobne finančne podatke o izvedbi projekta, navedbo dokumentacije in udeležencev pri izvedbi ter dosežene cilje

lu sodeč za 50 odstotkov individualnih gostov, 40 odstotkov skupinskih obiskovalcev in 10 odstotkov družin. Večinoma so to bili domači obiskovalci, tujih je bilo v letu 2019 le pet odstotkov. Dogodke in razstave v Expanu je, kot je prav tako navedeno v poročilu, obiskalo 2000 obiskovalcev, dogodke v poslovnem središču (delavnice, konference, srečanja) pa 1500 obiskovalcev.

Lokacijo Expana in Soboškega jezera v povprečju obišče okrog 5000 obiskovalcev na mesec, kar v letu 2019 znese okrog 55.000 obiskovalcev, število obiskovalcev Soboškega jezera med dogodki pa ocenjujejo na 23.500. V Razvojnem centru Murska Sobota tako ocenjujejo, da je tako Expano kot Soboško jezero lani obiskalo skupno 99.530 obiskovalcev.

Tokratna seja je zaradi epidemije covid-19 potekala ob upoštevanju varnostnih predpisov.

projekta. Končna vrednost projekta je skupaj z davki znašala dobrih 4,8 milijona evrov. Financiran je bil iz treh virov: 2,6 milijona evrov zanj so pridobili iz Celostnih teritorialnih naložb, milijon iz pomurskega zakona in 1,2 milijona iz proračuna Mestne občine Murska Sobota.

Največji strošek so predstavljale izgradnja paviljona (55,13 odstotka) ter dobava in vgradnja opreme v paviljonu in izvedba programske vsebine oziroma produkcije (27,47 odstotka). Sledijo izgradnja komunalnih priključkov in cestne infrastrukture za paviljon (5,74 odstotka), izdelava projektne dokumentacije (3,38 odstotka), marketing in promocija (2,50 odstotka) ter nakup zemljišč (2,18 odstotka).

Lokalni energetski koncept in analiza kanalizacijskega sistema

V nadaljevanju seje so mestni svetniki potrdili predlagani Lokalni energetski koncept Mestne občine Murska Sobota, ki sta ga predstavili Angelca Dokl Mir iz mestne uprave in mag. Katarina Pogačnik, direktorica podjetja Envirodual, ki je izdelalo koncept. Mestna občina Murska Sobota je že v letih 2018 in 2019 aktivno pristopila k pripravi dokumentacije za energetske sanacije stavb v lasti občine. Občina bo k projektu lahko pristopila le s pridobljenim sofinanciranjem ministrstva za infrastrukturo. Eden od pogojev, da se občina lahko prijavi na razpis, je sprejeti lokalni energetski koncept občine. Mestna občina je leta 2006 že sprejela Energetsko zasnovo Mestne občine Murska Sobota, vendar doku-

ment ni več aktualen, zato je naročila izdelavo novega koncepta. Podrobneje ga bomo predstavili v naslednji številki Soboških novin. Nato so se mestni svetniki seznanili še z ugotovitvami študije Celovita analiza s predlogom ukrepov kanalizacijskega sistema v mestu Murska Sobota, ki jo bomo prav tako podrobneje predstavili v naslednji številki. Analiza je podlaga za prenovo kanalizacije, ki bo dolgoročen projekt.

Nove cene storitve pomoči družini na domu

V nadaljevanju seje so mestni svetniki dali soglasje k obračunavanju subvencije zasebnemu vrtcu v Mestni občini Murska Sobota za šolsko leto 2020/2021, kar je predstavila Darja Kadiš iz mestne uprave. Staršem otrok, ki obiskujejo zasebni Waldorfski vrtec Pomurje, bodo v šolskem letu 2020/2021 priznane enake olajšave oziroma subvencije kot staršem otrok, ki obiskujejo Vrtec Murska Sobota, če imajo starši skupaj z otrokom stalno bivališče v Mestni občini Murska Sobota. Dali so tudi soglasje k določitvi cene storitve pomoči družini na domu in določitvi subvencioniranja cene storitve pomoči družini na domu za leto 2020, kar je predstavila Rofina Bernjak iz mestne uprave. Ekonomska cena storitve pomoči družini na domu bo od 1. aprila 2020 od ponedeljka do sobote znašala 19,30 evra na uro (povišanje glede na leto poprej za dobrih 8 odstotkov), za nedelje in praznike pa 20,01 evra na uro (povišanje glede na leto poprej za pribl. 1,9 odstotka). Do razlike v porastu cene prihaja zaradi zmanjšanja dodat-

benih partnerjev (deleži obratovalnih stroškov po ključu) so prejeli 18.116,15 evra, drugih prihodkov (povračila za javna dela, zavarovalnica ipd.) 38.666,25 evra ter 30 tisoč evrov zagonskih sredstev iz proračuna mestne občine, skupno torej 242.702,77 evra prihodkov.

Največji delež odhodkov so predstavljali stroški dela (103.261,55 evra), sledili so stroški upravljanja objekta (46.991,51 evra), stroški promocije in prodaje (15.991,12 evra), drugi stroški (14.929,04 evra) in vračilo proračunskih sredstev v višini 30.000 evrov. Skupaj torej 211.173,22 evra.

Za izvajanje vseh aktivnosti v Expanu je lani skrbelo sedem zaposlenih: štirje so bili zaposleni za določen delovni čas (vodja, dva vodnika in hišnik) in trije prek

Mestni svetniki o (ne) razvoju Expana

Mestni svetniki so v razpravah obe poročili pohvalili, da sta dobro in podrobno pripravljena. Nekaj kritik je bilo deležno število obiskovalcev interaktivnega doživljajskega parka. **Andrej Mešič (SDS)** je povedal, da bi bilo treba povečati število obiskovalcev, zlasti tujih, in tudi število poslovnih dogodkov.

Zoran Hobljaj (SD) je spomnil, da so bile želje občanov, da se območje ob kamenšnici uredi, pri čemer so se spogledovali z jezeri v okolici avstrijskega Gradca. Zato je projekt označil za zgodbo o uspehu in uresničeno željo občanov.

Marjan Gujt (SMC) je za primerjavo navedel statistiko obiska lendavskega razglednega stolpa Vinarium, ki letno beleži okoli 80 tisoč obiskovalcev in nudi le lep razgled. Turiste v regiji imamo, pravi, dodaja pa, da bi vsaj polovico tistih iz Lendave bilo treba privabiti tudi v Expano, kjer imajo kaj videti.

Romeo Varga (Levica) je med drugim opozoril, da bi morali razmisliti, kaj obiskovalcem, sploh napovedanim večjim skupinam, poleg Expana še lahko ponudimo. Treba bi bilo razmisliti, kaj jim lahko med ogledom interaktivne razstave, ki naenkrat sprejme omejeno število obiskovalcev, še lahko ponudimo, kam drugim jih lahko morda še razporedimo. Opozoril je, da je treba že zdaj razmišljati o nadaljevanju in nadgradnji projekta.

kov za delo ob nedeljah in praznikih, predvideno pa je tudi zmanjšanje števila efektivnih ur. Na porast cen je vplivalo zakonsko povečanje plač delavcev. V skladu z zakonom o socialnem varstvu morajo občine ceno subvencionirati vsaj v višini 50 odstotkov neposredne socialne oskrbe, Mestna občina Murska Sobota pa bo v letu 2020 sofinancirala kar 68,45 odstotka cene neposredne oskrbe. Cena za uporabnika se tako v letu 2020 v primerjavi z letom 2019 znižuje.

Pred koncem seje je župan Aleksander Jevšek mestne svetnike seznanil še z ukrepi mestne občine glede epidemije koronavirusa.

javnih del, tri osebe so bile na usposabljanju na delovnem mestu, v skladu s sezonskimi potrebami so v delovni proces vključevali tudi študente. Oba najemnika prostorov, podjetje Junior ter Zavod za kulturo, turizem in šport Murska Sobota, pa zaposlujeta v skladu s svojimi kadrovskimi potrebami.

V prvem četrtletju letošnjega leta so zabeležili okrog 7400 obiskovalcev, od 12. marca pa je interaktivni doživljajski park Expano zaradi ukrepov za preprečevanje širjenja okužbe s covidom-19 zaprt. Zanimanje za izvedbo dogodkov, izobraževanj, seminarjev, srečanj in konferenc je tudi v letu 2020 veliko. Tako se je v dobrih dveh mesecih odvijalo petnajst dogodkov, a je v začetku marca prišlo do odpovedi zaradi širjenja koronavirusa.

Expano in Soboško jezero s skoraj 100 tisoč obiskovalci

Bojan Kar, direktor Razvojnega centra Murska Sobota, ki je upravljevalec Expana, je nato na kratko predstavil podrobno pripravljeno Poročilo o upravljanju: Regijski promocijski center (RPC) Expano 2019 in 2020. Razvojni center Murska Sobota je s pogodbo o prenosu premoženja v lasti Mestne občine Murska Sobota objekt Vrata v Pomurje – regijski promocijski center v upravljanje, vzdrževanje in obratovanje prevzel s 1. aprilom 2019, Expano pa je vrata za obiskovalce odprl 13. aprila lani.

V letu 2019 so zabeležili 17.530 vstopov v interaktivni doživljajski park, pri čemer gre po poročil-

Živeti na nizkih obratih

Romeo Varga, Levica

Morje v Beneškem zalivu se je zbistrilo, pregovorno umazana Ganga je mestoma postala pitna, zrak že desetletja ni bil tako čist, ko se je te dni življenje po svetu ustavilo. Od 15. marca živimo na nizkih obratih. Tudi Sobota je postala nekako bolj zelena, ARSO pravi, da

tako nizkih deležev delcev PM10 že dolgo nismo imeli. Pandemija nam je dala izkušnjo odrekanja. Nakupovalna mrzlica je manjša, ugotovili smo, da trgovine ni treba obiskati šestkrat na teden, doma smo začeli peči kruh, šivalni stroji se odlično prodajajo. Obrnili smo se vase. Največje žrtve pandemije so mala podjetja. Gostilne, frizerji, turistični ponudniki, prevozniki, vsi, ki so odvisni od dnevnega pritoka denarja v blagajno. Vse te ljudi danes boli glava in si lomijo prste v premišljevanju, kako bodo zagotovili likvidnost. Naslednji val bodo srednja podjetja, ki so ostala brez trgov, zato bodo začela razmišljati o bolečih rezanjih stroškov. Pandemija je zamahnila s koso in vzela davek. Od zdaj je na nas, da recesijo, ki jo bo nasledila, presežemo. In da se iz učne ure pandemije naučimo sanjati o bodočnosti: Potrebujemo ekonomski model, ki na prvo mesto ne bo postavljaj

rasti, temveč obilje posameznika in družbe. Za začetek kupujmo doma, od sosed, in to čim bolj naravne izdelke. Čeprav je malenkost dražje, vedite, da je to boljše; povečali bomo lastno imunost, denar pa bo ostal doma, zaradi česar bomo vsi bogatejši. Uporabljajmo čim več javnih storitev. Pri pandemiji smo videli, da se lahko zanesemo samo na javno zdravstvo in šolstvo ter tudi na javno RTV. Kot skupnost moramo vlagati v projekte, s katerimi bomo zmanjšali revščino in kar se da omogočili enake možnosti vsakemu posamezniku. Prehod na zeleno industrijo, in to že pri pridobivanju energije ter tudi pri zmanjševanju porabe energije in odpadkov ter pri prehodu na krožno gospodarstvo. V občino moramo začeti privabljati ljudi z znanjem in talenti, podjetnike in mlade vseh profilov. Pandemijo smo premagali kot skupnost – recesijo bomo z istim orožjem!

Kako naprej po covidu-19?

Zoran Kos, LMŠ

Že nekaj časa živimo v novi realnosti, z epidemijo, ki je vplivala na življenje ljudi po vsem svetu, tudi v Sloveniji. Vsi si želimo, da bi ostali zdravi in da bi se naša življenja vrnila v stare tirnice. Toda moramo se vprašati, kaj lahko v mestni občini naredimo v tem času. Verjamem, da se bomo pametno in preudarno odločili, kako bomo porabljali davkoplačevalski denar, saj bo vsak evro »vreden« za dva. Zelo pomembno bo, da se bomo na gospodarsko krizo primerno pripravili in odzvali. Ustvariti bi morali pogoje za hiter in cenovno dostopen nakup nepremičnin in zemljišč, kjer

si bodo mladi lahko ustvarili dom. Prav tako moramo biti kreativni pri ustvarjanju pogojev za družinska podjetja, ki so in bodo motor razvoja našega lokalnega okolja. Treba je razvijati in vlagati v murkosoboški turizem in ne zastati, saj smo na začetku dobre zgodbe. Mogoče je tu priložnost, da prehitimo preostala lokalna okolja. Povezati je treba zgodbi Expana in Fazanerije z izkoriščanjem energetskih potencialov, ki jih okolje premore. Vlagati in vzdrževati je treba raven izobraževanja, saj se vložek v mlade zmeraj povrne. Odkar so šole in vrtci zaprti, pričakujemo, da bo ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport pripravilo in predstavilo scenarije za ponovno odprtje šol in vrtcev ter dalo navodila, kako nadaljevati in končati šolsko leto. Nestrpnost, a tudi za zdaj še zamen pričakujemo načrte neposredno vključeni v vzgojno-izobraževalni proces – otroci in starši, učenci, dijaki, učitelji, profesorji, ravnatelji. Mi v Mestni občini Murska Sobota moramo korektno in strokovno poskrbeti za vse vzgojno-izobraževalne ustanove, za katere smo odgovorni. Menim, da bi bilo treba v

skladu z navodili Nacionalnega inštituta za javno zdravje odpreti vse vzgojno-izobraževalne institucije (ne le nekaj oziroma le del njih), saj se lahko družimo že tudi drugje. Znanje je vrednota, ki jo moramo negovati in razvijati. S tem otrokom omogočamo ohranjanje socialnih stikov in znanja ter posledično staršem olajšamo organizacijo izobraževanja otrok na daljavo. Vsi pozabljajo na šport, ki je nujen za vzdrževanje zdravja in razvoj človeka. Pozabljajo tudi na invalidske organizacije in organizacije, ki obravnavajo starejše in osebe z roba družbe. Vsem tem zgodbam bo treba nameniti več pozornosti in vsebine. Manjka nam zelenega razmišljanja in eko zgodb, ki bi naš ekosistem ohranjale v ravnovesju, da bi lahko še dolga leta sobivali z naravo v lepi Soboti z vsemi primestnimi naselji, ki so nepogrešljiva za naš razvoj. Epidemija ni prizanesla nikomur, zato je nujno vse gospodarstvenike iz mestne občine vprašati, kaj v tem trenutku rabijo in kje jim občina lahko pomaga. To je ključnega pomena za okrevanje po krizi zaradi bolezni covid-19.

Nikoli na prvo žogo!

Matjaž Durič, SD

Ko sem dobil poziv, naj za Soboške novine napišem krajše besedilo, je bil čas največje krize. Takrat nismo vedeli, kako dolgo bo trajala, koga vse bo zajela, ali bo kdo od bližnjih zbolel ali za posledicami koronavirusa

celo umrl. Situacija je bila precej kaotična, gibanje je bilo bolj ali manj omejeno, prav tako druženje, gibanje med občinami in obiskovanje. Mnogočemu, kar nas osrečuje in navdihuje, smo se morali odpovedati. Če bi takrat moral zaključiti to objavo, bi se verjetno končala precej črnogledo. A nekoliko pozneje so razmere malo boljše in se še izboljšujejo. Spet se lahko srečamo in se prosto gibljemo, nekatere trgovine so že odprte in mnoge stvari gredo na bolje. Res je, da ne manjka ustrahovanj, a kljub temu vidim pot, po kateri bomo izplavali iz te krize. Nekateri bodo močnejši, drugi občutno na slabšem, vsi se pa moramo potruditi, da spoznamo, da je

svoboda v vseh segmentih življenja tista, ki nas lahko resnično osrečuje. Zaman so denar in materialne dobrine, če jih ne moremo koristiti. Upam, da bomo vsi, ki lahko sočloveku kakorkoli pomagamo, to tudi naredili. Manj trošimo za nepomembne stvari in več vlagajmo v dobrine, ki nam bodo vrnila nasmeh na obraz in od katerih bo korist imelo več ljudi. Kar radi rečejo v nogometnem žargonu, se je zdaj tudi potrdilo: Nikoli ne počni novo stvar na prvo žogo. Na vse stvari, tudi tiste manj pomembne, je treba pogledati z različnih zornih kotov, zlasti pa je pomembno velike odločitve dobro prespati. Veselo prebujanje iz podaljšanega zimskega spanca!

Drago Rajbar – svetnik, ki obožuje glasbo

Karlo Vratarič

Naš sogovornik je bil tokrat Drago Rajbar, ki delo mestnega svetnika opravlja prvič.

Rajbar z družino živi v Černelavcih, na zadnjih lokalnih volitvah pa je bil kot član Nove Slovenije – Krščanskih demokratov prvič izvoljen za mestnega svetnika. In kakšne so njegove vrednote, ki ga vodijo v osebnem življenju? »To so zlasti vera, upanje, mir, pravičnost in vztrajnost. Življenjske vrednote mi pomagajo oblikovati dejanja in rešitve. Želim si, da bi z vrednotami, ki me oblikujejo, in vsakodnevnimi odločitvami le pozitivno vplival na okolje in ljudi.«

Glasbenik od glave do peta

Glasba ima v življenju tokratnega sogovornika poseben pomen, saj se z njo aktivno ukvarja še danes. V preteklosti je bil

kih,« pojasnjuje sogovornik.

Inovativnost in iskanje svoje poti

Glede razvoja lokalnega okolja Rajbar meni, da se bo treba prilagoditi na nove razmere. »Narava in človek sta prilagojena tako, da en drugemu ponujata tisto najbolj zdravo za skupno sobivanje, če človek s svojim početjem ne bi uničil naravnih in drugih danosti. V skrbi za svoje zdravje, prav tako pa tudi za lokalno okolje, moramo v največji meri uporabljati lokalno pridelane in narejene proizvode. Vzpostaviti je treba neposredno povezavo med proizvajalcem in potrošnikom, na ta način se namreč ustvarjajo in ohranjajo delovna mesta. V novih razmerah bomo inovativni in iščimo svojo pot. Lokalno in tudi globalno se nam obeta skromnejši način življenja.« Pri globalnem okolju ni pričakovati, da bi sami našli inovativno idejo za prihodnost, saj je del sistema, pove. Globalno bo svet deloval po

»Življenjski navdih je verske, družinske in kulturne narave, kjer se v vsakdanjih krizah in težavah ne zanašam samo na človeško, ampak v upanju prosim Božje pomoči. Družina je osnovna celica.«

približno petnajst let član družinskega ansambla Fantje s Trojevnika, v tretjem letu učenja in igranja na trobento se je pridružil Pihalnemu orkestru Murska Sobota, katerega aktiven član je še danes. V zadnjem obdobju sodeluje s skupino Što ma čas, ki igra slovensko in porabsko etno glasbo. Poleg narodnozabavne glasbe in klasike mu je v posebno veselje in užitek poslušanje cerkvenega večglasnega petja, tako tudi že deset let poje v cerkvenem zboru Sveti Nikolaj Murska Sobota. Kar se tiče hobijev, je izpostavil najljubša, to sta prebiranje knjig in igranje kitare. »Zadnjih nekaj let vztrajno polnim družinsko knjižnico. Knjigo vzamem v roke, ko si zaželim tišine in miru, in to je v zadnjem času vse pogostejše, kitaro pa običajno ob dobri družbi oziroma družinskih dogod-

osnovnih gospodarskih principih in normah, ki jih je določil. Odgovornost za odločitve, ki smo jih sprejeli, in za posledice teh odločitev pa prevzema vsakdo sam.

Najbolj ga navdihuje družina

Na vprašanje, kdo ali kaj ga v življenju navdihuje in zakaj, je Rajbar odgovoril: »Življenjski navdih je verske, družinske in kulturne narave, kjer se v vsakdanjih krizah in težavah ne zanašam samo na človeško, ampak v upanju prosim Božje pomoči. Družina je osnovna celica. Je radost in ljubezen, ki me krepi in oblikuje. Kulturno-glasbeno področje me navdihuje, zato sem zelo vesel, da so vse tri hčerke sprejele ta izziv in igrajo na instrumente.«

Bi imeli lasten vrtniček v Murski Soboti?

Ksenija Glažar

Med epidemijo so številni prosti čas izkoristili tudi za razmislek o hrani, ki jo zaužijejo, zato so se mnogi začeli ukvarjati z vrtnarjenjem. Če bi želeli vrtnariti, vendar vrta še nimate, ga lahko še vedno najamete ob Kopališki ulici.

Vesna Zelko se ukvarja s prodajo sadik vrtnin na murskosoboški tržnici.

je vse več aplikacij, s katerimi lahko sajenje vrtnin skrbno načrtujemo, po nasvet pa se pogosto za- tečemo k bližnjim sorodnicam in sorodnikom. Poleg klasičnih vr-

tov so vse bolj priljubljene visoke grede, zelenjava pa marsikomu uspeva celo na balkonu. Te dni je zelo pestro na murskosoboškem Trgu kulture, kjer najdemo veliko ponudnikov sadik sezone z zelenjave, dišavnic in začimb ter cvetja. Vesna Zelko, ki ima registrirano dopolnilno dejavnost in se ukvarja s prodajo sadik vrtnin, na murskosoboški tržnici že vrsto let prodaja sezone sa-

Vrtničarji si pogosto izmenjujejo izkušnje, semena in sadike ter si svetujejo in izposojajo orodje.

dike. V bistvu jo tam srečate čez vse leto in je to njen vir zaslužka. V času epidemije in prepovedi gibanja zunaj občine stalnega bivališča ji je promet od prodaje sicer zelo upadel. Opaža tudi, da je več povpraševanja po sadih pri novih strankah, pri tem gre zlasti za mlajše osebe.

Opirajmo se na domače

Sveža domača zelenjava, ki

smo jo ravnokar pobrali z vrta, ima največ vitaminov, mineralov in hranljivih snovi. Zelenjava z domačega vrta lahko pomeni tudi precejšnjo razbremenitev družinskega proračuna. Vrtnarjenje je poleg povečanega prispevka k samooskrbi za številne tudi način sprostitve, gibanja in srečevanja.

Vrtovi ob Kopališki ulici še na voljo

Če je tudi vas zamikalo vrtnarjenje, a vrta nimate, Komunala Murska Sobota ponuja več vrtničkov ob Kopališki ulici, ob Visitor centru v Murski Soboti. Na voljo je več vrtov v velikosti 50 ali 100 kvadratnih metrov. Zakup vrtnička vključuje souporabo vrtničarske lope za shranjevanje orodja. Letna zakupnina znaša 20 evrov za manjši vrt (50 m²) oziroma 40 evrov za večjega (100 m²).

Zdravstveni dom na novih obratih

Ksenija Glažar

Zdravstveni dom Murska Sobota je v času epidemije covid-19 ena od šestnajstih vstopnih točk v Sloveniji.

Kot pravi Renata Gorjan, pomočnica direktorice za področje zdravstvene nege, imajo za obravnavo bolnikov iz celotne regije vzpostavljenih več različnih delovišč. Opravljati so začeli tudi določene specialistične preglede.

Bolnike obravnavajo v več ambulantah

Zaradi epidemije so vzpostavili administrativno obravnavo bolnikov. Zdravnik lahko z njimi konzultira brez fizičnega stika, po telefonu ali elektronski pošti. 24 ur na dan in vse dni v tednu deluje ambulanta za covid-19 za odrasle in je namenjena bolnikom z znaki akutne okužbe dihal z ali brez vročine. Bolnika v ambulanto naroči po telefonu izbrani ali dežurni zdravnik. Ambulanta je v prostorih nekdanje patronaže, prepoznavna je kot mo-

Zaradi epidemije so vzpostavili administrativno obravnavo bolnikov. Zdravnik lahko z njimi konzultira brez fizičnega stika, po telefonu ali elektronski pošti.

der zabojnik. Vzpostavljena je tudi ambulanta za covid-19 za otroke in mladostnike, ki je prav tako odprta vse dni v tednu. Kot ne obratuje, otroke in mladostnike pregledajo v ambulanti za covid-19 za odrasle. Obe ambulanti sprejemata bolnike zdravstvenih domov Murska Sobota, Ljutomer, Gornja Radgona in Lendava. Tistim, ki potrebujejo pregled pri zdravniku, je na voljo ambulanta za preglede bolnikov brez znakov okužbe dihal za odrasle ter otroke in mladostnike. Za odrasle se

ambulanta nahaja v prostorih splošne ambulante, v pritličju, odprta pa je od ponedeljka do petka. Za otroke in mladostnike se ambulanta nahaja v prostorih dispanzerja za otroke, šolske otroke in mladino, odprta pa je vse dni v tednu. Še vedno deluje dežurna služba v urgentnem centru, in sicer 24 ur na dan in vse dni v tednu. Bolnika v ambulanto za preglede bolnikov brez znakov okužbe napoti izbrani zdravnik. Pred vstopom v ambulanto medicinska sestra opravi triažo. Kot poja-

sni Gorjanova, deluje tudi nujna zobozdravstvena ambulanta za bolnike z dokazano okužbo s covidom-19 oziroma preostale paciente s tveganjem na okužbo s covidom-19, katerih opustitev bi vodila v trajne okvare splošnega in ustnega zdravja. Najdete jih v prostorih zobne ambulante vse dni v tednu. Potrebna je predhodna najava, ki jo opravi izbrani zobozdravnik. Pred vstopom v ambulanto medicinska sestra ali zobozdravnik opravi triažo. Prav tako delujeta služba nujne medicinske pomoči in reševalna služba, za izvajanje nenujnih prevozov za potrebe bolezni covid-19 pa so vključeni v sistem dispečerske službe zdravstva. Dispanzer medicine dela, prometa in športa opravlja nujne predhodne preglede delavcev pred zaposlitvijo in nujne preglede operativnih gasilcev. Uporabniki se morajo naročiti po telefonu ali elektronski pošti. Pred pregledom se tudi tu opravi triaža.

Opravljajo že tudi določene specialistične preglede

Specialistične ambulante opravljajo, kot pojasni Renata Gorjan, preglede s stopnjo nujnosti nujno in zelo hitro, maja

pa so že začeli opravljati selektivne preglede s stopnjo nujnosti redno in hitro, pri katerih bi opustitev ali preložitev izvedbe zdravstvene storitve vodila v poslabšanje zdravstvenega stanja. Obravnavo zagotavljajo le bolnikom, ki imajo negativno epidemiološko anamnezo in nimajo prisotnih znakov okužbe zgornjih dihal. Dan pred obravnavo medicinska sestra kontaktira bolnika, da naredi epidemiološko anamnezo.

Patronažna služba opravlja kurativne dejavnosti, katerih opustitev bi lahko imela izrazito negativne posledice za zdravje bolnika ali bi celo ogrozila njegovo življenje. Od preventivnih obravnav se opravljajo preventivna obravnavo otročnice in novorojenčka po odpustu iz porodnišnice. Zdravstveni dom Murska Sobota zagotavlja tudi zdravstveno varstvo zapornikov v zaporu Murska Sobota in domu starejših občanov ter dejavnost Centra za preprečevanje in zdravljenje odvisnih od prepovedanih drog. Ker so prepoznali stisko in potrebo po pomoči v domovih starejših občanov, se je, kot pravi Gorjanova, petnajst njihovih zaposlenih vključilo v delovni proces v DSO Ljutomer in en zaposleni v DSO Murska Sobota.

Kako se bo spremenilo delo v bolnišnici?

Ksenija Glažar

V skladu z odlokom o začasnih ukrepih so bile od začetka epidemije odpovedane vse zdravstvene storitve stopnje nujnosti hitro in redno tudi v Splošni bolnišnici Murska Sobota.

Še vedno se ves čas epidemije izvajajo zdravstvene storitve stopnje nujnosti nujno in zelo hitro, onkološke storitve in obravnava nosečnic. Kot pravi strokovni direktor Splošne bolnišnice Murska Sobota Daniel Grabar, bolnik najprej kontaktira osebnega zdravnika, ki ga napoti na nujni pregled ali poseg, po potrebi pa se lahko tudi takoj oglasi v urgentni ambulant. Kot nujna se po besedah Grabarja štejejo vsa stanja, ki predstavljajo hujšo okvaro zdravja, oziroma nenadna huda poslabšanja zdravstvenega stanja. V bolnišnici ocenjujejo, da bo treba covid-19 sprejeti kot del drugih

V bolnišnici ocenjujejo, da bo treba covid-19 sprejeti kot del drugih obolenj in obenem nadaljevati vse druge zdravstvene obravnave, kar predstavlja velik organizacijski in finančni izziv.

obolenj in obenem nadaljevati vse druge zdravstvene obravnave, kar predstavlja velik organizacijski in finančni izziv. Izziva so se že lotili in v skladu z usmeritvami začeli izvajati zdravstvene storitve za bolnike, pri katerih bi opustitev ali preložitev izvedbe zdravstvene storitve vodila v poslabšanje zdra-

vstvenega stanja. Po posameznih ambulantah so reorganizirali delovne procese in bolnike s čakalnih seznamov z ustreznimi napotitvami na podlagi negativne epidemiološke anamneze že sprejemajo v obravnavo. Kličejo jih po telefonu in se z njimi dogovarjajo o izvedbi storitve. »Izpolniti mo-

rajo podatke o trenutnem zdravstvenem stanju, da se prepričamo, da so res zdravi. Če nimajo vročine, niso bili v stiku z okuženo osebo in nimajo simptomov bolezni, se z njimi naprej dogovarjamo o izvedbi postopka preiskave. Če je kaj od prej navedenega prisotno, preiskave seveda ne

moremo izvesti,« postopek pregledov razloži Grabar.

Počakajte na vabilo

Grabar opozarja, da termini pregledov, prejeti pred epidemijo, ne veljajo, zato naj bolniki v bolnišnico ne prihajajo, ampak raje počakajo na povabilo. Vstopa v murskosoboško bolnišnico sta v času epidemije dva in sta tudi označena. Prvi je vhod v kirurški oddelek, drugi pa v kleti internističnih ambulant. Na obeh bolnike najprej sprejme bolnišnično osebje, ki jim izmeri temperaturo, preveri podatke in jih nato napoti naprej.

Po posameznih ambulantah so reorganizirali delovne procese in bolnike s čakalnih seznamov z ustreznimi napotitvami na podlagi negativne epidemiološke anamneze že sprejemajo v obravnavo. Kličejo jih po telefonu in se z njimi dogovarjajo o izvedbi storitve.

Epidemija pokazala inovativnost

Aleksandra Grah

V Domu starejših Rakičan med epidemijo s psihosocialno podporo in stiki na daljavo zagotavljajo boljšo kakovost življenja stanovalcev.

Eno najbolj ključnih področij življenja v domovih starejših po Sloveniji in tako tudi v Domu starejših Rakičan, kjer živijo najbolj ranljive skupine, so kakovostni stiki s svojci, prijatelji in sorodniki, kar se je še posebej pokazalo v času epidemije. Kot pravi socialna delavka v rakičanskem domu starejših Bojana Mihorič, je pomembnost stikov s socialno mrežo stroka socialnega dela prepoznala že zelo zgodaj, danes pa je zelo pomemben cilj, ki si ga skupaj s stanovalci zastavijo že ob sprejemu v dom.

Domovi ključni pri oskrbi najranljivejših skupin

»V trenutnih razmerah smo delo organizirali drugače, prav vse službe so prilagodile delo,

Veliko pozornosti v domu namenjajo psihosocialni podpori stanovalcev. / Foto: Geza Grabar

ob tem pa smo sledili cilju, da stanovalcem še naprej nudimo kakovostno oskrbo. Epidemija je pokazala, kako ključni smo domovi pri oskrbi najranljivejših ter koliko strokovnosti in lastne iznajdljivosti ter inovativnosti premoremo,« je povedala sogovornica in dodala, da način dela tudi sicer temelji na sodelovanju vseh služb ter načrtovanju skupnih in individualnih aktivnosti za stanovalce. Tako se tudi med epidemijo redno srečujejo in usklajujejo ter iščejo načine

in možnosti, da bi bili stanovalci zadovoljni. Ob prepovedi obiskov, ki je začela veljati s 6. marcem, so v domu za ohranitev stikov najprej poskrbeli s telefonskimi pogovori s svojci. Ob tem socialna delavka pojasni, da v domovih omogočajo tudi video klice, ki pa ne pritegnejo vseh, saj številni starostniki nimajo najboljšega sluha ali vida. Mnogi se z novo tehnologijo srečujejo prvič in jo težko dojemajo. Veliko pozornosti v domu namenjajo psihosocialni podpo-

ri stanovalcev, in sicer jo zagotavljajo s čustveno oporo – izražanjem sočutja in pozornosti, razumevanjem ter s pozornostjo, da prisluhnejo stiskam in močnim čustvom stanovalcev, ob tem, kot je bilo že omenjeno, nudijo podporo pri povezovanju s socialno mrežo, kar se povezuje tudi z informativno podporo. »Vzpostavili smo dodatne telefonske številke in videoklice, na spletni strani sproti objavljamo obvestila, svoje obveščamo po pošti in prek medijev.«

Delo v izrednih razmerah

Ob tem je Bojana Mihorič še posebej izpostavila zahtevnost dela v teh spremenjenih, izrednih pogojih. »Delo je zelo zahtevno, saj je zaščitna oprema, pa čeprav je to samo maska, velika ovira pri komunikaciji.« Pri delu je okrnjeno običajno razumevanje z mimiko obraza, saj je stanovalci ne morejo prebrati, ker ne vidijo ustnic, zaposlene slabše tudi slišijo. »Vse to povečuje stres pri stanovalcih in zaposlenih,« pravi Mihoričeva. Vendar so kljub vsem okoliščinam in spremenjenemu načinu dela uspešni: »Ker se tega zavedamo, smo pri obvladovanju novih razmer uspešni. Hvaležni smo vsem svojim, ki so nam v teh ča-

sih izkazali podporo in razumevanje ter nas bodrili. Drug drugemu smo res lahko v največjo podporo.« Tudi sicer so v letošnjem letu v Domu starejših Rakičan začeli uvajati nove koncepte dela, ki temeljijo na strukturnih spremembah dela ter v ospredje še bolj postavljajo osebni odnos, delo v manjših timih in še večje vključevanje socialne mreže stanovalcev: »Seveda je tudi to povezano z nujnimi spremembami delovnih pogojev, zlasti z notranjo prenovno. Skrbi nas, da za domove in naš razvoj, ki je nujen, spet ne bo denarja.«

Mnogi se z novo tehnologijo srečujejo prvič in jo težko dojemajo. Veliko pozornosti v domu namenjajo psihosocialni podpori stanovalcev, in sicer jo zagotavljajo s čustveno oporo – izražanjem sočutja in pozornosti, razumevanjem ter s pozornostjo, da prisluhnejo stiskam in močnim čustvom stanovalcev.

»Delo s starostniki se me je zelo dotaknilo«

Melita Marič

Kadru v Domu starejših občanov Ljutomer je prostovoljno pomagala Živa Vigali iz Kroga, sicer študentka Medicinske fakultete Univerze v Ljubljani,

»Za volonterstvo sem se odločila, ker na fakulteti zaradi ponavljanja letnika nimam veliko obveznosti in sem prosti čas želela izkoristiti v dober namen,« je povedala Živa Vigali iz Kroga. Predhodno je bilo za prostovoljce študente organizirano obvezno izobraževanje, kjer so jih med drugim poučili o osebni zaščiti in zaščitni opremi. »Ker smo dovolj dobro usposobljeni za delo in pomoč na oddelku, se mi zdi, da je to največ, kar lahko kot študenti v trenutni situaciji naredimo. Ker smo mladi, je tudi naše prebolevanje morebitne okužbe povečini dokaj blago, tako da je tudi manj bojazni, kljub temu pa je zelo dobro poskrbljeno za našo varnost,« je v uvodu povedala Vigalijeva.

Kako so vas v DSO Ljutomer sprejeli starostniki? Verjetno so vas bili veseli.

Starostniki so nas bili po večini zelo veseli, težava je bila le v tem,

»Delo se me je zelo dotaknilo, saj sem videla, kako naporno je včasih ugoditi vsem človekovim potrebam, še zlasti če si omejen s časom.« / Foto: osebni arhiv Žive Vigali

da so nas pod skafandri bolj težko prepoznali in razločevali, ob tem so malo že pogrešali stare negovalce in medicinske sestre. Težava je bila tudi, da smo si poleg vseh drugih obveznosti zaradi pomanjkanja delavcev na oddelku zelo težko vzeli čas, da smo jim poleg vseh njih vprašanj, na primer kako ste, ali vam kaj manjka, ali vam še kaj prinesemo, namenili še nekaj do-

datne pozornosti. To je v času krize bilo vse, kar smo jim lahko nudili, in mislim, da je večina oskrbovancev to tudi razumela. Ker zdaj v dom prihaja nova skupina prostovoljcev, upam, da bodo imeli nekaj več časa, da se oskrbovancem posvetijo tudi v smislu socialne in psihološke podpore. Naj omenim, da so Sekcija študentov zdravstvene nege in babišstva, Društvo

študentov medicine Maribor in Društvo študentov medicine Slovenije organizirali akcijo, v kateri otroci rišejo risbice in pišejo lepe misli, ki jih bodo nato poslali v domove starejših občanov, da razveselijo stanovalce.

Kaj vse si kot prostovoljka počela v ljutomerskem domu starejših?

V domu starejših smo počeli različne stvari, od nege stanovalcev, torej menjavanja plenice in umivanja, do razdeljevanja hrane in terapij ter hranjenja stanovalcev, pri katerih je to zaradi njihove nezmožnosti nujno. Potem je tu bilo še hranjenje prek nazogastričnih sond pri oskrbovancih, ki ne morejo sami požirati, obračanje nepokretnih oskrbovancev, da jim je bolj udobno in da ne bi dobili preležanin, itd.

Kako se te je dotaknilo delo s starostniki?

Delo se me je zelo dotaknilo, saj sem videla, kako naporno je včasih ugoditi vsem človekovim potrebam, še zlasti če si omejen s časom. Hkrati sem spoznala, kako hitro lahko z lepo besedo in trenutkom pozornosti človeku vsaj malo polepšam dan. Biti prostovoljka mi osebno pomeni biti dobra članica družbe, torej da naredim nekaj, kar bo vsaj malo pripomoglo k dobrobiti neke skupine ljudi, ki rabi pomoč. V tre-

nutni situaciji je bila težava, da na prve bojne linije niso poslali več izobraženega kadra, zato smo bili ves čas v omejenem številu in časovni stiski. Vendar se mi zdi, da smo iz situacije potegnili najboljše in pomagali po najboljših močeh.

Kako kot čez čas mlada zdravnica vidiš razvoj stroke?

Zdi se mi, da razvoj medicine gre v pravo smer. Žal nas vsake toliko presenetijo katastrofe, kot je na primer ta virus, vendar je res očitno, da se vsi, tako znanstveniki kot zdravstveno osebje, po najboljših močeh trudijo, da bi ga čim hitreje premagali oziroma da bi vsaj omejili njegove posledice. Ne verjamem v teorije zarote in mislim, da se je virus zgodil naključno in v procesu mutacije, kot vsak drug virus pa hoče najti gostitelja ter si pri njem omogočiti prostor in hranila za obstoj. Ljudje se proti njemu tudi z najnovejšo tehnologijo žal lahko borimo samo v omejenem obsegu. Tu se je še enkrat jasno pokazalo, da bi se morali zavedati, da v boju z naravo ne bomo vedno zmagali in da se na marsikateri način lahko ta (nehote) postavi tudi proti nam. Včasih se to zgodi naključno, včasih pa je to rezultat naših dejanj, saj dandanes na vsakem koraku želimo naravo spremeniti in si jo podrediti, pri čemer se ne vprašamo, kako bo to na dolgi rok vplivalo tudi na nas.

Starši kot podpora

Aleksandra Grah

Tudi na osnovni šoli s prilagojenim programom OŠ IV Murska Sobota so zaradi zaprtja šol čez noč prešli na popolnoma drugačen način poučevanja.

Kot pravi ravnateljica Metka Rovšek Kuharič, so se učitelji po aktivih zelo hitro organizirali ter pripravili načine in oblike dela. Razredniki so navezali stike s starši učencev: »To je na šoli izvedljivo, saj je v razredu od sedem do deset otrok. Poudarek smo dali pomembnosti ohranjanja stikov otrok s šolo, pomoči in svetovanju staršem pri vzpostavljanju otrokove dnevne rutine, dogovoru o pošiljanju gradiva za učenje na domu,

Na OŠ IV Murska Sobota so oblikovali lastne smernice, s katerimi se najbolje odzivajo na potrebe učencev in družin. / Foto: osebni arhiv

dogovoru o načinu komunikacije itd.« V nov način dela sta se vključili tudi svetovalni delav-

ki, ki sta se povezali s starši vseh učencev in jih povprašali po morebitnih čustvenih ali so-

cialnih tiskah. Kot je pojasnila ravnateljica, so se na šoli povezali z murskosoboško Karitas in nekaterim družinam razdelili vrednostne bone za trgovino z živili. Vključili so se tudi v projekt zavoda za šolstvo ter ministrstva za izobraževanje, znanost in šport ter ob pomoči donacij pridobili dva tablična računalnika za učenca. Za dva učenca so tablična računalnika nabavili prek projekta Botrstvo. »Pazimo, da učencev, še zlasti pa njihovih staršev, ne obremenjujemo preveč. Upošteujemo dejstvo, da so starši zelo različni ter da imajo različne možnosti in zmožnosti, v zavesti imamo, da ne nadomeščajo dela učitelja, temveč so le v podporo učencem,« je še izpostavila ravnateljica in ob tem pojasnila, da so bila navodila ministrstva ob zaprtju šol pozna in neprilagojena specifični delovanju njihove šole. »Zato smo oblikovali lastne smernice, s katerimi se najbolj

odzivamo na potrebe učencev in družin.« Po njenih besedah so se učitelji in učenci navadili na nov način dela: »Učitelji so motivirani, saj dnevno poročajo o odzivih otrok in staršev. Seveda si pa vsi skupaj želimo, da se šola čim prej odpre.«

Poudarek so dali pomembnosti ohranjanja stikov otrok s šolo, pomoči in svetovanju staršem pri vzpostavljanju otrokove dnevne rutine, itd. V nov način dela sta se vključili tudi svetovalni delavki, ki sta se povezali s starši vseh učencev in jih povprašali po morebitnih čustvenih ali socialnih tiskah.

»Pomembno je živeti uravnoreženo«

Melita Marič
Foto: osebni arhiv

Premalo se zavedamo, kako pomembno je naše duševno znanje. O njem smo se zato pogovarjali s psihiatrom Zlatkom Horvatom, ki je zaposlen v Zdravstvenem domu Murska Sobota.

Zaradi koronavirusa se nam je življenje naenkrat spremenilo. Življenja, ki smo ga poznali pred t. i. korono, še ni in nikoli ne bo več tako. Kaj menite, kako zdaj »nazaj v življenje«?

Živimo v času, ki je drugačen in ki ga do zdaj nismo bili vajeni. Lahko rečem, da se nam je v zadnjih tednih in mesecih vsakdan obrnil na glavo. Življenje se bo počasi vračalo nazaj v stare tirnice, je pa obdobje koronavirusa pustilo posledice, ki se bodo v prihodnosti kazale na različnih področjih. Po drugi strani je to obdobje morda pripomoglo, da smo začeli bolj ceniti nekatere stvari, ki so se nam pred pojavom koronavirusa zdale popolnoma samoumevne in jim nismo dajali posebne teže, tukaj mislim recimo na prijeten klepet s prijatelji ali bližnjimi ob kavi, obisk sorodnikov, praznovanje rojstnega dneva, obisk koncerta, gledaliških predstav in ne nazadnje tudi frizerja. Upajmo, da se bo virus nekako omejil in ne bo dosegel večjih razsežnosti ter da se bodo zato lahko ponovno zagnale vse aktivnosti, tako delovne kot družabne, ki smo jih bili vajeni prej.

V zadnjih letih duševne motnje tako v Sloveniji kot svetu naraščajo. Vse več je duševnih motenj pri mladih. Kaj sploh so duševne motnje in kako se kažejo?

Res je, število duševnih motenj se v zadnjem obdobju povečuje. Duševna motnja se lahko kaže na različne načine in na nek način jim je skupno to, da se pri posamezniku pojavi manjši ali večji upad vsakodnevnega funkcioniranja. Med duševne motnje spada razpoloženske motnje, anksiozne motnje, psihotične motnje, odvisnost od najrazličnejših psihoaktivnih substanc, v zadnjem obdobju so v porastu tudi odvisnosti od nekemičnih snovi, kot je recimo odvisnost od in-

»Vsak človek rabi čas zase, ki si ga prepogosto ne vzame zaradi najrazličnejših vzrokov.«

terneta. V otroštvu in adolescenci se pojavljajo vedenjske in čustvene motnje, kot je recimo hiperkinetična motnja. V starostnem obdobju se pogosteje pojavljajo različne oblike demenc, med katerimi je najpogostejša demenca pri Alzheimerjevi bolezni, glede na večanje števila starostnikov bo demenca v naslednjih letih ena od pogostejše zastopanih bolezni nasploh.

S kakšnimi težavami se ljudje najpogosteje obračajo na vas oziroma s kakšnimi motnjami se najpogosteje ukvarjate in kako jih prepoznate?

Med pogostejše duševne motnje spadajo zlasti razpoloženske motnje, kot je recimo depresija, kjer prednjači slabo počutje, pojavi se lahko izguba zanimanja za aktivnosti, ki jih je posameznik pred nastopom motnje rad počel, zdaj pa ne čuti zadovoljstva pri tem, pojavijo se lahko še različne težave na telesni ravni, kot je recimo zmanjšanje ali povečanje apetita, moteno je spanje itd., pogosto pa se kažejo tudi kognitivne

težave, kot so recimo motnje pozornosti in koncentracije. V zadnjem obdobju so v porastu zlasti anksiozne motnje, kjer prednjači tesnoba, ki se lahko manifestira na najrazličnejše načine, občasno se lahko stopnjuje vse do paničnega napada, ko človeku recimo čezmerno razbija srce, hitro diha, spoti se, megli se mu pred očmi in ima občutek, da mu bije zadnja ura, da bo umrl, da mu bo odpovedalo srce ali pa da se mu bo zmešalo ali da bo izgubil nadzor nad svojim vedenjem. Ljudje zaradi omenjenih težav pogosto pristanejo na urgenci, kjer po navadi izključijo organske vzroke težav in šele nato pridejo do psihiatra. Danes so namreč psihotične težave še vedno stigmatizirane in ljudje pogosto dolgo čakajo, preden poiščejo pomoč pri psihiatru.

Kateri so človekovi največji strahovi? Verjetno se ti razlikujejo glede na starost posameznika.

Vsak človek se v življenju sooča s strahovi. To ni prav nič narobe. Težava se pojavi, ko je strah preveč intenziven, torej

ko človeka začne omejevati pri vsakodnevnem funkcioniranju in pri posamezniku povzroča pomembno trpljenje. Strahovi so številni in se lahko v življenju razlikujejo. Majhnega otroka je lahko strah teme in neznancev, kar med odrasčanjem po navadi izzveni, pozneje se lahko pojavijo strahovi na najrazličnejših področjih, kot je recimo strah glede finančne preskrbljenosti, zdravstvenega blagostanja oziroma morebitne bolezni, lahko je omejen tudi na določene objekte ali situacije. Tako imajo nekateri strah pred zaprtimi prostori, višino, tudi pred obiskom zdravnika ali zobozdravnika itd.

Zaradi pandemije je brez zaposlitve ostalo veliko ljudi. Izguba službe posledično vpliva na duševno zdravje, saj naj bi pri brezposelnih ljudeh obstajalo večje tveganje za pojav resne duševne bolezni in depresije. Ali to drži? Ali že zaznavate večje število bolnikov, ki imajo tovrstne težave?

Res je. Dandanes je pomembno, da imamo službo in s tem zagotovljen dohodek, s katerim lahko sebi in svoji družini zagotavljamo karseda normalno preživetje. Ljudje, ki ostanejo brez službe, doživljajo velik stres, zlasti če je od njihovega zaslužka bilo odvisno preživetje družine. V ambulantni po izgubi službe poiščejo pomoč številni ljudje. Pogosto namreč pride do razvoja prilagoditvene motnje, ki je na nek način posledica izgube službe, po navadi se kaže s prepletom depresivne in anksiozne simptomatike, občasno se lahko stvari stopnjujejo tudi do samomorilnega razmišljanja.

Po podatkih Nacionalnega inštituta za javno zdravje se povečuje poraba zdravil za zdravljenje duševnih in vedenjskih motenj. Zakaj je tako? Smo res dežela antidepressivov?

Pri zmerno in hudo izraženih simptomih duševnih motenj so zdravila vsekakor indicirana. Kot sem že prej omenil, se v zadnjem obdobju število duševnih motenj povečuje, kar hkrati pomeni, da se porabi več zdravil. Povečano predpisovanje antidepressivov v zadnjih letih je po eni strani tudi posledica manjšega predpisovanja anksiolitikov, kajti antidepressivi se uporabljajo tudi pri zdravljenju anksioznih motenj in ne samo depresije. Pomembno je, da duševne motnje dovolj hitro prepoznamo in

tudi ustrezno zdravimo, saj je v tem primeru izhod zdravljenja duševne motnje boljši.

Nekateri psihiatri kot del zdravitelne terapije pri anksioznih motnjah in napadih panike priporočajo meditacijo. Kakšen je vaš pogled na to?

Meditacija je ena od vrst sprostitvenih tehnik. Mnogim osebam z anksiozno motnjo lahko pomaga. Pomembno je, da človek najde svoj notranji mir, kar lahko doseže na različne načine, eden od teh je vsekakor tudi meditacija.

Verjetno bi se strinjali s trditvijo, da na duševno zdravje vpliva tudi način življenja. Kaj po vašem mnenju ugodno vpliva na boljše psihično kondicijo?

Način življenja lahko v veliki meri vpliva na duševno zdravje. Pomembno je, da živimo karseda uravnoreženo življenje, kar pomeni, da ne gremo v skrajnosti. Vsak človek rabi čas zase, ki si ga prepogosto ne vzame zaradi najrazličnejših vzrokov. Ob uravnoreženi prehrani je zelo pomembno tudi gibanje, ki ga priporočam vsakemu bolniku. Znanstveno je dokazano, da ima redno gibanje, približno 10.000 korakov dnevno, pomemben antidepressivni učinek. Seveda je od posameznika odvisno, katero telesno aktivnost bo izbral, nekateri gredo radi na sprehod, spet drugi tečejo, kolesarijo, plavajo, igrajo nogomet itd. Pomembni so tudi dobri odnosi doma, v službi, s prijatelji. Življenje ni popolno in nas pogosto sooča z različnimi preizkušnjami, ki nam lahko zamajajo tla pod nogami, zato je še toliko bolj pomembno, da skrbimo za dobro psihično kondicijo in se na ta način lažje spopadamo z vsakodnevnimi zahtevami okolja.

Po drugi strani je to obdobje morda pripomoglo, da smo začeli bolj ceniti nekatere stvari, ki so se nam pred pojavom koronavirusa zdale popolnoma samoumevne in jim nismo dajali posebne teže, tukaj mislim recimo na prijeten klepet s prijatelji ali bližnjimi ob kavi, obisk sorodnikov, praznovanje rojstnega dneva, obisk koncerta, gledaliških predstav in ne nazadnje tudi frizerja.

»Prava stiska se v celoti še ni pokazala«

Ksenija Glažar

Zaradi epidemije koronavirusa se je že povečala brezposelnost, ob tem veliko zaposlenih ostaja v negotovosti.

S Sandro Fekonjo, direktorico Centra za socialno delo Pomurje, smo se pogovarjali o aktualnih težavah, ki jih zaznavajo, in zlasti o pomočeh, ki jih nudijo.

Kateri so najbolj aktualni problemi, ki jih v tem času zaznavate pri uporabnikih? Kaj jih najbolj pesti? Povpraševanja po katerih pomočeh so se najbolj povečala?

Od razglasitve epidemije, zlasti pa po sprejetju zakona o interventnih ukrepih za zaježitev epidemije covid-19, beležimo povečano število klicev. Naši uporabniki iščejo informacije o tem, katere pravice lahko uveljavljajo zaradi izrednih razmer, ter informacije glede solidarnostnega dodatka in dodatka za veliko družino. Veliko vprašanj dobimo glede pravic, ki niso v pristojnosti centra za socialno delo, recimo o pokojninah, in s področja delovnopravne zakonodaje. Pri posameznikih zaznavamo finančno negotovost, saj jih je kar nekaj na čakanju na delo, nekateri so celo že ostali brez zaposlitve. Ker je veliko zaposlenih na čakanju in še prejema dohodke, prejemniki socialnih transferjev pa dobijo tudi krizni dodatek, ocenjujemo, da se prava stiska kot posledica krize zaradi koronavirusa v celoti še ni pokazala.

Pri uporabnikih, ki se obračajo na nas, prepoznavamo različne stiske in težave v družinskih in partnerskih odnosih ter na področju varstva odraslih in starejših. V partnerskih odnosih prihaja do nerazumevanja, konfliktni odnos se je v teh zahtevnih razmerah pri mnogih poglobil. Prepoznavamo povečano nestrpnost med družinskimi člani, ki morajo zdaj več časa preživeti skupaj kot prej, ko so zaradi delovnih in šolskih obveznosti bili manj v stiku. Prihaja do sporov med starši glede izvajanja stikov, ki se v tem času ne morejo izvajati na običajen način in se izvajajo na daljavo (telefon, računalnik).

V nekaterih družinah starši otrokom ne zmorejo nuditi ustrezne podpore pri izpolnjevanju šolskih obveznosti, zato jim

Sandra Fekonja: »Pri uporabnikih, ki se obračajo na nas, prepoznavamo različne stiske in težave v družinskih in partnerskih odnosih ter na področju varstva odraslih in starejših.«

nudimo pomoč in podporo. V začetni fazi epidemije smo dodatne programe za podporo družinam, ki jih izvajamo zlasti na terenu, zaradi nujnih varovalnih zdravstvenih ukrepov začasno zaustavili. Konec aprila smo jih ponovno aktivirali in začeli zelo prilagojeno izvajati, ker so potrebe na terenu pokazale, da so nujni zaradi otrok. Pri tem uporabljamo zaščitno opremo, upoštevamo varno razdaljo in izvajamo individualna srečanja, ki jih poskušamo čim več izvesti na prostem. Pokazalo se je, da so naše aktivnosti za podporo družinam zelo pomembne in učinkovite, saj so pozitivne spremembe pri otrocih na področju izpolnjevanja šolskih obveznosti hitro opazne.

Tudi starejši potrebujejo podporo in pomoč. Nudimo jim storitve pomoči na domu. Naše socialne oskrbovalke trenutno izvajajo temeljna dnevna opravila (pomoč pri oblačenju/slačenju, pomoč pri umivanju, pomoč pri hranjenju, pomoč pri opravljanju osnovnih življenjskih potreb, vzdrževanje in nega osebnih ortopedskih pripomočkov) ter pomoč pri ohranjanju socialnega stika (vzdrževanje socialne mreže, družabništvo, pogovor), ki je prisotna pri izvajanju storitve. Zagotavljamo jim dostavo obrokov hrane, opravljamo nakupe in prinašamo zdravila.

Opažamo, da otroci in mladostniki pogrešajo družbo sovrstnikov in šolo, kar je morda presenetljivo. Obiskovanje šole in druženje sta bistvena elementa odraščanja, zanju so

otroci zdaj prikrajšani.

Katere izredne pravice lahko koristijo in katere iz sklopa koronaukrepov?

Uporabniki lahko uveljavljajo izredno denarno socialno pomoč. V postopkih za priznavanje individualno ugotavljamo stisko, ki je posledica razglašene epidemije (npr. izguba službe, izpad dohodka, druge izredne okoliščine).

Iz koronaukrepov bodo pomoč prejeli študenti, in sicer z enkratnim kriznim dodatkom 150 evrov. Velikim družinam s tremi otroki je namenjen dodatek 100 evrov, družinam s štirimi ali več otroki pa 200 evrov poleg dodatka, ki ga že prejema. Upokojenci imajo pravico do izplačila enkratnega solidarnostnega dodatka, da se zagotovi višja socialna varnost najšibkejših upokojencev, katerih pokojnine so nižje od 700 evrov. Dodatek se bo izplačal v treh različnih višinah: 300 evrov za pokojnine do 500 evrov, 230 evrov za pokojnine od 501 do 600 evrov in 130 evrov za pokojnine od 601 do 700 evrov. Do enkratnega dodatka 150 evrov so upravičeni tudi prejemniki denarne socialne pomoči in varstvenega dodatka. Vsakdo, ki je v družini upravičen do denarne socialne pomoči, prejme 150 evrov, kar pomeni, da štiričlanska družina zraven denarne socialne pomoči prejme še 600 evrov.

Koliko se je od začetka epidemije, torej od marca, pov-

ečalo število prejemnikov izredne socialne pomoči? Lahko ponudite primerjavo z lanskim letom?

Primerjava marca 2020 z letom 2019 kaže, da je število prejemnikov izredne denarne socialne pomoči po vseh naših enotah, z izjemo enote v Murski Soboti, približno enako. V murskosoboški enoti smo v marcu 2019 zabeležili 306 prejemnikov, v marcu 2020 pa 363 prejemnikov.

Ocenjujemo, da se bo število upravičencev do izredne denarne socialne pomoči kot posledica stanja zaradi covida-19 v prihodnjih mesecih še povečevalo. Zaznavamo stiske tistih, ki prejema minimalne dohodke in so zdaj na čakanju. Prejeli bodo nižje dohodke kot sicer ali pa koristijo odsotnosti, za katere ne prejmejo kritja v višini sto odstotkov plače.

Nudite tudi psihosocialno pomoč?

Na vseh organizacijskih enotah Centra za socialno delo Pomurje nudimo tudi psihosocialno pomoč, ki obsega razbremenile pogovore, svetovanja, krepitev moči, opolnomočenje, zagovornišvo in pogovore, ki so usmerjeni v preprečevanje socialne izključenosti in lajšanje stisk uporabnikov.

Dosegljivi smo po telefonu, e-pošti in videokomunikaciji (Viber in Skype), in sicer v poslovnem času v ponedeljek, torek in četrtek od 8.00 do 15.00, v sredo od 8.00 do 17.00 in v petek od 8.00 do 13.00.

Vsak dan med 13. in 15. uro

smo po telefonu in videokomunikaciji na razpolago otrokom in mladostnikom, ki se zaradi nastale situacije srečujejo z različnimi vprašanji, dilemami in stiskami. Strokovnim delavcem lahko zaupajo svoje težave ter jih prosijo za nasvet ali druge informacije.

Kako vas je mogoče obiskati oziroma z vami vzpostaviti stik? Kaj lahko uredimo brez obiska?

Omejili smo osebne stike in pri komunikaciji prednostno uporabljamo elektronsko pošto, telefon in navadno pošto, vendar smo dosegljivi tudi osebno, kadar gre za nujne zadeve. V okvir nujnih nalog spadajo ukrepi za varstvo koristi otrok po družinskem zakoniku, neodložljive naloge po zakonu o preprečevanju nasilja v družini ter preostale naloge, kjer je nujna takojšnja zaščita osebe. V nujnih primerih opravljamo tudi terenske obiske. Center za socialno delo Pomurje dela tudi zunaj delovnega časa s svojo interventno službo, ki je aktivirana samo na klic policije. Deluje tudi krizni center za mlade.

Vloge za uveljavljanje pravic iz javnih sredstev lahko uporabniki oddajo na več načinov: prek e-uprave, po elektronski ali navadni pošti, v nabiralnik na posameznih enotah centra in v izjemnih primerih po telefonu.

Vloge po elektronski poti lahko vložijo brez varnega elektronskega podpisa. Center bo identiteto vložnika ugotavljal ali preverjal z drugimi načini, na primer s tem, da bo zahteval, da sporočite še uradno dodeljeno identifikacijsko število (EMŠO, davčna številka).

Vse uporabnike, ki jim v času razglašene epidemije poteče pravica do denarne socialne pomoči, varstvenega dodatka ali subvencije najemnine, pozivamo, naj vlogo vložijo na način, kot je naveden.

V nov način dela sta

se vključili tudi svetovalni

delavki, ki sta se povezali

s starši vseh učencev

in jih povprašali po

morebitnih čustvenih ali

socialnih stiskah.

Družina in partnerstvo na preizkušnji

Melita Marič

Center za družine Murska Sobota je v aprilu izvedel štiri spletna predavanja zunanjih predavateljev.

Na njih sta spregovorila tudi doc. dr. Andreja Poljanec, spec. zakonske in družinske terapije, ter supervizorka, in Marko Juhant, specialni pedagog za motnje vedenja in osebnosti, pisatelj in predavatelj.

Niti počitnice niti šola ...

»Otroci in še zlasti mlajši otroci potrebujejo precej časa, da se na novo, posebno situacijo privadijo. Tudi odrasli nove razmere v popolnosti težko razumemo. Ravnoesje, ki smo ga vzpostavili v septembru in se ga navadili, je porušeno. Zdaj nas čaka, da vzpostavimo popolnoma nov red, ki ni približek šoli, ampak mora biti enovit,« pove strokovnjakinja, ki pri tem opaza, da starši nehote mislijo, da morajo otroci vse šolske obveznosti opraviti dopoldne, kot je običajno za šolo. »Ne pomeni, da je doma ta urnik najprimernejši, kljub temu da je otrok zjutraj praviloma najbolj

»Dragoceno je, če za vsakega otroka posebej ugotovimo, kaj družina zmore, na kakšen način lahko dneve in tedne preživi najbolj kakovostno, najbolj funkcionalno in z največ sproščenosti.« / Foto: zajem zaslona

spočit, temveč je pomembno, kaj je najbolj primerno za celotno družino. Dragoceno je, če za vsakega otroka posebej ugotovimo, kaj družina zmore, na kakšen način lahko dneve in tedne preživi najbolj kakovostno, najbolj funkcionalno in z največ sproščenosti. To ne pomeni, da

se celoten šolski program izvede dopoldne, in ne pomeni, da se vse prestavi na popoldan, ko so otroci utrujeni, temveč da razmišljamo drugače. Gre za nov način reda, urnika in pravil,« pove dr. Poljanec in dodaja, da je za otroke pomembno, da razvijajo hobije, saj ti vzbuja pozitivno vzdušje.

Strahove si je pomembno priznati

Starše v tem času skrbi nepredvideno (izguba službe, gospodarska kriza itd.). »Zelo pomembno je, da strahove prepoznamo in si jih priznamo, se o njih pogovorimo s partnerji ali prijatelji ter se tako lažje pomirimo.« Pomembno je, da so starši pomirjeni, saj otroci čutijo njihov nemir. »Če vam je pretežko, v miru pokličite nekoga, s katerim se lahko o tem pogovorite,« je še svetovala. Na preizkušnji je tudi partnerski odnos, meni dr. Poljanec. »Občutek je nenavaden, ker smo ogromno skupaj, vsakdo pa dela svojo stvar. V resnici namreč nimamo občutka, da smo čustveno povezani, zato pride do kontradiktorne situacije. Kadar smo jezni, besni in nemirni, je veliko težje narediti konstruktiven pogovor. Pogovorimo se, ko smo mirni. Jeza je namreč čustvo, znano po uničevalnosti,« med drugim pove strokovnjakinja.

Privzgojiti delovne navade

Marko Juhant se je na predavanju dotaknil najstništva, ki se začneja že pri devetih letih. Težave se na veliko začnejo v osmem razredu, zlasti z vedenjem v času pouka, saj so otroci naveličani šole. Radi bi šli v srednjo šolo, ker si mislijo,

da bo tam vse drugače. »Če otrok ne ve, kam bi šel v srednjo šolo ali na fakulteto, potem ste v zmoti. Ti otroci to točno vedo. Imajo pogoje za vse, ampak ne želijo razočarati staršev, saj imajo starši svojo idejo, kam bi otroka vpisali. Problem je, da starši razmišljajo, v katero šolo bi otroka vpisali, in jih zaradi tega silijo k učenju v osnovni šoli. Ko fantje odkrijejo, da ga želijo vpisati na najtežjo šolo, se nehajo učiti, ker hočejo v šolo, ki jim da poklic,« je med drugim povedal Juhant in dodal, da najstniki v tem času še posebno pogrešajo vrstnike.

»Kadar smo jezni, besni

in nemirni, je veliko

težje narediti

konstruktiven pogovor.

Pogovorimo se, ko smo

mirni. Jeza je namreč

čustvo, znano po

uničevalnosti,« med

drugim pravi

dr. Poljanec.

»Veliko je ljudi, ki so pripravljeni pomagati«

Ksenija Glažar

Veliko ljudi je tudi v naši občini v času epidemije covida-19 tako ali drugače priskočilo na pomoč najranljivejšim in najšibkejšim.

Pohvaliti velja številne mlade prostovoljce, ki so med drugim pomagali humanitarnim organizacijam in med zaprtjem knjižnic raznašali knjižno gradivo. Predstavljamo pa tudi Borisa Muhiča, ki na pomoč zelo rad priskoči zlasti starejšim.

Študentje pomagali na različne načine

Med epidemijo so se prostovoljni pomoči in podpora sočloveku pridružili tudi v Klubu prekmurskih študentov. Po besedah predsednika Grege Donše je nekaj več kot štirideset študentov sodelovalo v projektih humanitarnih organizacij in projektih društva. Mladi prostovoljci, ki so vključeni v programe humanitarnih organi-

Boris Muhič: »Prošenj po pomoči prihaja vse več in več, vendar pomoči nikomur ne ponudim, preden se ne prepričam, da jo res potrebujejo.«

zacij, med krizo pomagajo pri dostavi hrane in potrebščin starejšim občanom ter družinam in posameznikom v stiski. Pomagajo jim neposredno z dostavo na dom ali pa pri razdeljevanju hrane in potrebščin v prostorih humanitarnih organizacij. Del mladih prostovoljcev

je v obdobju, ko so bile knjižnice zaprte, pomagal pri raznašanju učnega knjižnega gradiva, ki si ga je bilo mogoče od sredine aprila sposoditi v Pokrajinski in študijski knjižnici Murska Sobota na dom, in sicer na območju mesta Murska Sobota. »Mladi, ki so se javili za prostovoljno pomoč, tako poskušajo pomagati vsem ciljnim skupinam ter razbremeniti druge prostovoljce in delavce,« pravi Donša. V Klubu prekmurskih študentov so se pridružili tudi akciji dobrodelnega društva Pomagajmo odprtih src in Društva prijateljev mladine Murska Sobota pri zbiranju računalnikov za šoloobvezne otroke.

Boris Muhič: Najbolj ranljiva skupina so starejši

Boris Muhič iz Murske Sobotne velikokrat zazna težave starejših in jim rad priskoči na pomoč, in to ne le v času epidemije. Pravi, da mu nikoli ni bilo prijetno slišati, kaj šele videti, da so starejši sami in nemočni. Kot ugotavlja, starejši najbolj potrebujejo pomoč in ravno njih najpogosteje spregledamo. Že pred epidemijo

je več starejšim osebam pomagal pri opravih okrog hiše. Pomagal jim je tudi z izpolnjevanjem obrazcev za pridobitev socialnih pomoči (enkratna socialna pomoč, varstveni dodatek k pokojnini itd.), ki jim pripadajo, a tega morda niti sami niso vedeli. »Prošenj po pomoči prihaja vse več in več, vendar pomoči nikomur ne ponudim, preden se ne prepričam, da jo res potrebujejo,« pravi Muhič. Dodaja, da je po drugi strani tudi veliko srčnih ljudi, ki so pripravljeni pomagati. V času epidemije covida-19 je organiziral skupino prijateljev po več krajih v Pomurju, ki po potrebi opravljajo nakupe v trgovinah in nabavljeno dostavljajo starejšim na domove. Skupini se je pridružila socialna delavka, strokovnjakinja za socialo in osebno svetovanje, ki opravlja razgovore s posamezniki in družinami, ki so se v tem času znašli v stresni situaciji in tovrstno pomoč potrebujejo. Prav tako se jim je prostovoljno pridružila diplomirana medicinska sestra z izkušnjami negovanja ostarelih, ki bi pomagala, če bi prišlo do selitve varovancev iz doma starejših v domače okolje, a na srečo to ni bilo potrebno. V času

šolanja od doma so priskrbeli računalniško opremo in tiskalnice za štiri dijake oziroma učence.

Muhič se je povezal z društvom Palčica Pomagalčica in postal t. i. palček za Pomurje. Vzpostavili so verigo zbiranja plastičnih, aluminijastih in kovinskih zamaškov, izkupiček pa je namenjen plačilu samoplačniških terapij hudo bolnih slovenskih otrok. Kot opaza, so najbolj ranljiva skupina starejši, ki poleg pomoči potrebujejo tudi pogovor. »Moramo jih razumeti, njihova razmišljanja se razlikujejo od naših. Pogrešajo tople besede in občutek, da na njih nismo pozabili in da so še vedno pomemben člen naše dežele,« dodaja Muhič.

»Prošenj po pomoči

prihaja

vse več in več, vendar

pomoči

nikomur ne ponudim,

preden se

ne prepričam, da jo res

potrebujejo.«

Krize se ponavljajo, vztrajati je treba

Ksenija Glažar

Z danes že upokojenima obrtnikoma smo se pogovarjali o kriznih časih

Gostinec Ignac Rajh pravi, da kar tako ne smemo vreči puške v koruzo. Strojni ključavničar Ludvik Žalik pa razloži, da se krize ponavljajo in da so lahko za nekoga tudi priložnost.

Ludvik Žalik: »Kriza prinese tudi priložnosti«

Ludvik Žalik iz Murske Sobote, danes lastnik in prokurist podjetja Strojno ključavničarstvo Žalik, se spominja dobrih in slabih plati obrtništva ter kriz, ki so zaznamovale družinsko podjetje, ki bo kmalu praznovalo sto let obstoja. Z družinsko obrtjo strojnega ključavničarstva se je leta 1923 začel ukvarjati njegov dedek, pozneje je z njo nadaljeval oče (oba sta bila Ludvika), leta 1982 pa je obrt prevzel sogovornik Ludvik Žalik. Danes je že upokojen, a ostaja lastnik in prokurist podjetja. Spominja se dedkovih pripovedovanj, da sprva ni delal za denar, ampak je plačilo prejel v obliki blagovne menjave. Popravljal je stroje za mlatenje žita ter domov prinašal koruzo in moko. Pozneje je popravljal šivalne stroje pri Cvetiču, predhodniku tovarne Mura. Žalik pove, da so že njegovi predniki vedno delali to, po čemer je bilo povpraševanje. Spominja se tudi časov Jugoslavije, ko so se krize prav tako vračale. V Jugoslaviji so bili obrtniki, kot je pripovedoval njegov oče, nujno zlo, kar je kot otrok obrtnikov večkrat občutil na lastni koži v šoli. Takrat je država oziroma sistem posegal v delovanje obrtnikov z omejitvami velikosti

Turizem pred zlomom, njim se je dohodek povečal

»Kriza prinese tudi priložnosti. Nekatera podjetja profitirajo, druga so pred propadom. Tako pač je. Zdaj poslujemo zelo dobro. Veliko delamo za večja domača podjetja, ki imajo povečan obseg dela tudi v tem času, zato se nam je proizvodnja v tem času povečala. Turizem in gostinstvo sta zdaj pred zlomom, pri nas pa se je dohodek celo povečal,« pravi Žalik.

»Ne smemo kar tako vreči puške v koruzo. To moramo prebroditi. Vedno lahko poskusimo nekaj novega,« pravi Ignac Rajh.

Ludvik Žalik: »Nujno je imeti znanje, poiskati trge, biti vztrajen, si postaviti jasne cilje, izdelati strategijo, delati in se izobraževati.«

delavnice in števila zaposlenih. Kot se spominja pripovedovanj očeta, takrat ni bilo dovoljeno, da bi obrtniki obogateli, zato so lahko delali le tisto, kar je bilo nujno.

Krize se ponavljajo

Ker je že od rojstva spremljal težave obrtnikov, sprva ni želel nadaljevati družinske obrti. Delati je bilo treba, kot pravi, cele dneve. Ker so imeli tudi avtopralnico, so delali celo ob nedeljah. Zjutraj je prvi prišel v delavnico, da je zakuril, in jo zvečer zadnji zapustil. Želel je postati fotograf, a ga je oče poslal v šolo za strojnega ključavničarja. Zaposlil se je v takratni Avto Radgoni, leta 1982 pa družinsko obrt vseeno prevzel in jo nadaljeval. Spominja se tudi krize, ki je nastopila ob razpadu Jugoslavije. Takrat so čez noč izgubili jugoslovanske

trge, zato so se na hitro povezali z močnimi domačimi podjetji in začeli delati za njih. Ko so se razmere stabilizirale, so začeli poslovati tudi s tujino, tokrat z Avstrijo, za avstrijski trg pa še danes opravijo kar 70 odstotkov poslov. V tem času so imeli tudi težave z denarjem, ki je ostajal, in neplačanimi dolgovi, vendar jim je pri tem k sreči na pomoč priskočila država z odpisi dolgov. Spominja se časov obresti, ko se je denar moral obračati, sicer si ga v tednu dni polovico izgubil. Zato so kupovali material. Omeni še obdobje uporabe čekov. Občutili so tudi gospodarsko krizo pred desetimi leti, a so se zaradi majhnosti podjetja, ki je v takih primerih lahko prednost, hitro preusmerili in jih ni prizadela preveč. Ob tem Žalik pravi, da je ravno majhnost lahko prednost, saj se lahko hitro preusmeriš, seveda če ne proizva-

jaš ozko specializiranih izdelkov.

V času epidemije koronavirusa proizvodnjo povečali

»Kriza prinese tudi priložnosti. Nekatera podjetja profitirajo, druga so pred propadom. Tako pač je. Zdaj poslujemo zelo dobro. Veliko delamo za večja domača podjetja, ki imajo povečan obseg dela tudi v tem času, zato se nam je proizvodnja v tem času povečala. Turizem in gostinstvo sta zdaj pred zlomom, pri nas pa se je dohodek celo povečal,« pravi Žalik. A sogovornik opozori, da obrtnik oziroma podjetnik ne more biti vsakdo in da delo ni vedno preprosto. Nujno je imeti znanje, poiskati trge, biti vztrajen, si postaviti jasne cilje, izdelati strategijo, delati in se izobraževati. Zlasti pa je treba razčisti-

V dobrih letih je treba ustvarjati rezerve

»Vedno lahko poskusimo nekaj novega. Zdaj si bodo morda nekateri premislili in dejavnost zaprli. V dobrih letih si je treba ustvariti rezerve in jih zdaj koristiti ter upati in vztrajati,« je prepričan legendarni gostinec Ignac Rajh.

ti z dejstvom, da ne boš delal le osem ur.

Ignac Rajh: »Občasno pride kaka kriza, a ne smemo obupati«

Ignac Rajh iz Bakovcev se z gostinstvom ukvarja že polnih 60 let, vse od svojega enajstega leta starosti, ko je v gostilni svojih staršev začel delati kot natakar. Čeprav je družinski posel po njegovi upokojitvi prevzela hči Tanja, mlajšim še vedno rad pomaga. Z vnukinjo Valentino in vnukom Leonom se v njihovi družini z gostinstvom ukvarja že peta generacija.

»Vedno se je bilo treba prilagajati razmeram«

»Vsak začetek je neka preizkušnja,« pravi upokojeni gostinec in dodaja, da so bile v njegovi mladosti stranke čisto drugačne kot danes ter da se je bilo vedno treba prilagajati razmeram. Dodaja, da je vsak gost drugačen in zahteva svoj pristop. Poudarja, da je treba poklic gostinca imeti rad, potem ti ni težko delati, drugače pač ne gre. O kriznih časih pravi, da občasno pride kaka kriza. »Ne smemo kar tako vreči puške v koruzo. To moramo prebroditi. Vedno lahko poskusimo nekaj novega. Zdaj si bodo morda nekateri premislili in dejavnost zaprli. V dobrih letih si je treba ustvariti rezerve in jih zdaj koristiti ter upati in vztrajati,« dodaja Rajh. Spominja se krize v 90. letih, ko so začela propadati velika pomurska podjetja, tudi Mura. »Čez noč je vse ugasnilo. Takrat smo se morali preusmeriti. Spreminjali smo jedilnike in ponudbo pijač. Sicer pa se v gostinstvu vedno kaj spreminja,« pravi sogovornik. »Zdaj, ko kosi ta novi virus, smo doma in kuhamo zase. Idej je veliko, a jih trenutno ne moremo unovčiti. Gostinstvo je najbolj nastradalo.«

Naši občani na Češkem, Danskem in v Nemčiji: kako so občutili krizo?

Natalija Kreft
Foto: osebni arhiv
sogovornikov

Za kar nekaj tednov je velika večina ljudi zaradi koronavirusa obstala in zlasti ostala doma. Tudi številni Sobočani, ki živijo po Evropi.

Medtem ko mnogi nismo prehajali niti meja občin, so izven meja Slovenije ostali tudi številni Sobočani, ki so dom našli v drugih evropskih državah.

Kako sprejemajo krizo na Češkem

Na Češkem, v kraju 50 kilometrov od Brna, že osem let živi Sobočanka Lučka Dufek. Tudi pri njih, kjer je do pogovora zbolelo 7755 in umrlo 237 ljudi, so sprejeli ustrezne ukrepe za zaježitev širjenja, od zapiran-

ja šol do zaprtja mej. Kot nam je zaupala, je vsakdanji ritem življenja v državi odvisen od tega, kje živiš. »Pogoji so pri nas dobri, z družimo živimo v vasi na hribčku, okrog hiše imamo veliko prostora in vrt, zato smo zdaj spomladi res veliko zunaj, ob tem še hodimo na izlete v naravo. Na začetku se nismo srečevali z drugimi, zdaj so dovoljene skupine do deset ljudi, tako da smo se že srečali s prijatelji. Imam občutek, da se ljudje dobro počutijo, saj ni več začetne panike, upoštevali so vladne ukrepe, obolelih je zato res malo in država že lahko sprošča ukrepe. Od vsega začetka je gibanje med občinami neomejeno. Zdi se mi, da Čehi z zdravim razumom upoštevajo pogoje, bolnih je malo in ni več strahu, svoboda se vrača.« Doda še, da je njen vsakdan materinski, saj čez teden skrbi za tri otroke in kuha, medtem ko ima mož, ki je vrtnar, ravno v teh mesecih veliko dela. »Delamo in igramo se okrog hiše in na vrtu, hodimo v gozd in na izlete v naravo. Popoldne si vzamem čas zase, recimo za tek ali sprehod v naravi.« V Sloveniji se ukrepi že rahljajo in tako je tudi na Češkem. »Napovedi so dobre, trenutno se že lahko srečujemo v manjših skupinah, od 11. maja so odprti kinodvorane in gledališča do sto ljudi. Nasploh imam občutek, da so na Češkem napovedi v pozitivnem in sproščenem duhu. Zato bodimo pozitivni ter hvaležni za življenje in pomlad, naj veselje in radost v nas živita, pa zdra-

vi ostanimo in vsakdan lepo preživimo.«

Goran na Danskem v upanju na rahljanje ukrepov

Da naj ostanemo zdravi in pozitivni, rojakom Sobočanom sporoča tudi Goran Žibrik, ki je dom pred tremi leti našel na Danskem. Z dekletom živita blizu centra Kopenhagna, se pa v službo vozi v deset kilometrov oddaljen Lyngby. Tudi na Danskem je novi koronavirus močno vplival na življenja in delo. V minulih tednih se je z virusom okužilo več kot 9500 ljudi, umrlo jih je okrog 500. »Naša pisarna je bila zaprta nekje od 10. marca, zadnji teden v aprilu smo začeli odpirati dostop zaposlenim, najprej tretjini, od 1. maja pa polovici zaposlenim. V podjetju smo trenutno zelo zaposleni, delamo od doma, sestanke imamo prek interneta itd. Na Danskem so istočasno 10.

marca zaprli tudi vse šole, vrtce, univerze in vse prostore, kjer se ljudje zbirajo. Edino dostava na dom je bila še na voljo in ta se je v tem času kar razširila.« Danska je kot prva država v Evropi v okviru rahljanja ukrepov, ki so jih sprejeli za preprečitev širjenja novega koronavirusa, po več kot mesecu dni 20. aprila odprla centre za dnevno varstvo, vrtce in osnovne šole. »Na naslednje ukrepe zdaj še čakamo. Mogoče celo odprejo meje, upajmo!« Kot doda, stroge karantene ni bilo. Veliko so sicer bili doma, ni pa čutil, da bi bilo vse skupaj zelo strogo. »Omejili so dostop do nekaterih lokacij, kjer se zbira veliko ljudi, kot so parki in priljubljene plaže. Kjer živiva midva, na srečo ni veliko ljudi, zato se lahko vsak dan odpraviva na sprehod ob morju, vse do male morske deklince, kjer prvič po letih ni gneče turistov. V splošnem posebne panike v državi ni bilo čutiti, razen nekoliko na začetku epidemije glede razkužil, potem pa so se ljudje pomirili, ko so bile police naslednji dan spet polne.« Tudi s kolegi so se vmes srečali in si privoščili piknik v naravi, ob upoštevanju primerne razdalje seveda.

Melita iz Kroga o stanju v Nemčiji

Tudi v Nemčiji, kjer se je okužilo 165 tisoč, umrlo pa 6840 ljudi, so sledili številni ukrepi za zaježitev virusa. V Berlinu dve leti živi in dela fotografinja Melita Gjergjek iz Kroga. »Zaprta so vrtci in šole, vse tr-

govine, razen trgovin z živili, so bile pred nedavnim zaprte, ampak so se odprle pred dobrim tednom. Bari in restavracije so zaprte, odprte so le picerije, ki ponujajo prevzem hrane. Ulice so še vedno polne ljudi, ker ljudje to hrano in pijačo največkrat zaužijejo v dobri družbi kar na ulični klopi. Parki so polni sprehajalcev, policija pa jih prijazno opozarja, naj vzdržujejo varnostno razdaljo. Vzdušje je umirjeno in prijetno, brez občutka prevelike omejenosti ali odvzema svobode. Zaščitne maske so obvezne v trgovinah in pri zdravniku. Država je namenila več milijonov evrov pomoči gospodarstvu, tudi samozaposlenim in tistim, ki imajo status umetnika. Famosni berlinski klubi so zaprti do nadaljnjega, vendar pa ponujajo prenose v živo, tudi manjši glasbeni kolektivi delujejo po istem principu. Tako se utrip mesta ni ustavil, mogoče se le manifestira v drugačni obliki.«

Lučka Dufek, bližina Brna:

»Pogoji so pri nas dobri, z družimo živimo v vasi na hribčku, okrog hiše imamo veliko prostora in vrt, zato smo zdaj spomladi res veliko zunaj, ob tem še hodimo na izlete v naravo. Na začetku se nismo srečevali z drugimi, zdaj so dovoljene skupine do deset ljudi, tako da smo se že srečali s prijatelji. Imam občutek, da se ljudje dobro počutijo, saj ni več začetne panike, upoštevali so vladne ukrepe, obolelih je zato res malo in država že lahko sprošča ukrepe. Od vsega začetka je gibanje med občinami neomejeno. Zdi se mi, da Čehi z zdravim razumom upoštevajo pogoje, bolnih je malo in ni več strahu, svoboda se vrača.«

Goran Žibrik, Kopenhagen:

»Naša pisarna je bila zaprta nekje od 10. marca, zadnji teden v aprilu smo začeli odpirati dostop zaposlenim, najprej tretjini, od 1. maja pa polovici zaposlenim. V podjetju smo trenutno zelo zaposleni, delamo od doma, sestanke imamo prek interneta itd. Na Danskem so istočasno 10. marca zaprli tudi vse šole, vrtce, univerze in vse prostore, kjer se ljudje zbirajo. Edino dostava na dom je bila še na voljo in ta se je v tem času kar razširila.«

Melita Gjergjek, Berlin:

»Vzdušje je umirjeno in prijetno, brez občutka prevelike omejenosti ali odvzema svobode. Zaščitne maske so obvezne v trgovinah in pri zdravniku. Država je namenila več milijonov evrov pomoči gospodarstvu, tudi samozaposlenim in tistim, ki imajo status umetnika. Famosni berlinski klubi so zaprti do nadaljnjega, vendar pa ponujajo prenose v živo, tudi manjši glasbeni kolektivi delujejo po istem principu. Tako se utrip mesta ni ustavil, mogoče se le manifestira v drugačni obliki.«

Veščica kmalu z novo pridobitvijo

Ksenija Glažar

V Krajevni skupnosti Veščica bodo kmalu zaključili z obnovo vaško-gasilskega doma, ob katerem bosta v prihodnje urejeni tudi območje za gasilske vaje in igrišče za odbojko.

O aktualnih investicijah v vasi in drugih željah krajanov smo se pogovarjali s predsednikom tamkajšnje krajevne skupnosti Deziderjem Šoošem.

Zaključek obnove vaško-gasilskega doma jeseni

Predsednik Krajevne skupnosti Veščica Dezider Šooš pravi, da njihova krajevna skupnost skupaj z Mestno občino Murska Sobota v letošnjem letu načrtuje dograditev in obnovo vaško-gasilskega doma s fasado in komunalno zunanjo ureditvijo. Otvoritev preurejenega doma naj bi bila, če bodo to dopuščale okoliščine, že letos jeseni. Gradnja doma v Veščici se je začela leta 1954, leta 1956 so vaščani uredili prvo sobo za sestanke.

Otvoritev preurejenega doma naj bi bila, če bodo to dopuščale okoliščine, že letos jeseni.

Vsa dela so takrat bila opravljena prostovoljno. Po šestdesetih letih so se krajanji odločili za dograditev in obnovo doma. Decembra 2011 je bilo izdano gradbeno dovoljenje za obnovo in dograditev garaže, mansardnih prostorov za mladinsko dvorano, gasilsko sobo, garderobe za opremo gasilcev in pov-

ečanje velike dvorane. Dela so se nato zaradi nezadostnih finančnih sredstev zavlekla vse do leta 2019, ko so bila zaključena notranja dela. V letu 2017 so iz sredstev za vzdrževanje objektov nabavili vrata v vhodno avlo in vrata v dvorano, gasilsko društvo je nabavilo sedem oken za dvorano, v letu 2019 pa

so s sredstvi krajevne skupnosti nabavili stole za mladinsko dvorano in pisarno krajevne skupnosti.

Igrišče za odbojko in gasilske vaje

V letošnjem letu bodo s sredstvi iz občinskega proračuna obnovili

lokalno cesto od gasilskega doma do hišne številke 27a. Vrednost investicije je ocenjena na dvajset tisoč evrov. V proračunu za leto 2020 je po besedah Šooša planiran še odkup zemljišča za igrišče v neposredni bližini vaškega doma v vrednosti 20.240 evrov. Namenjeno bo gasilskim vajam in manjšemu igrišču za odbojko za mlade. Zemljišče je ob že zgrajenem otroškem igrišču.

Ustanavljajo kulturno-umetniško in športno društvo

Želje krajanov Veščice so še, kot pojasni Šooš, ureditev hodnika oziroma pločnika ob Gederovski cesti do pokopališča, kjer ni varnega prehoda za pešce, ter priprava OPN na zemljiščih med k. o. Veščica in k. o. Černelavci. V letošnjem letu so pristopili k ustanovitvi kulturno-umetniškega in športnega društva. Pripravili so pravila društva, ki so med krajanji že dalj časa v obravnavi, zaradi epidemije pa še niso uspeli izvesti ustanovnega zbora društva. V bližnji prihodnosti želijo, kot pravi Šooš, izdati kronologijo Veščice. Začetki vasi segajo v 14. stoletje, oziroma natančneje v leto 1365.

V Polani načrtujejo nove investicije

Ksenija Glažar

Uredili bodo streho vaško-gasilskega doma in mrliške vežice.

Po besedah Domna Serca, predsednika Krajevne skupnosti Polana, se po zaslugi krajanov lahko pohvalijo z lepo uredjenostjo kraja. Krajanji so zelo aktivni ter med letom izvedejo več prireditev in druženj. Kot pove, jim je v ponos vaško-gasilski dom, ki spada med največje v regiji, zgrajen pa je bil s požrtvovalnim delom in samoprispevkom krajanov. Prav tako so krajanji sami zgradili mrliško vežico in se lahko pohvalijo z lepo uredjenim pokopališčem. Obema objektoma bodo letos ob pomoči Mestne občine Murska Sobota na novo uredili streho. Streha vaško-gasilskega doma je

Kmalu bodo zamenjali kritino vaško-gasilskega doma.

po besedah Serca nujno potrebna investicija, ker se celotno ostrešje doma seseda. Investicija, katere vrednost je ocenjena na okoli 30 tisoč evrov in bo financirana iz občinskega proračuna, bo obsegala zamenjavo celotne kritine doma in ojačenje ostrešja. Zaradi vibracij zvonu je potrebna še sanacija dela strehe na mrliški vežici. Ta investicija, ki se bo prav tako izvedla v letošnjem letu, je ocenjena na približ-

no šest tisoč evrov in jo bo financirala krajevna skupnost.

V prihodnje rekonstrukcija cest

Krajanji so po besedah Serca ponosni na nov športno-rekreacijski objekt, ki se nahaja ob nogometnem igrišču in je končno podoba dobil lani. Nastal je v sodelovanju krajevne skupnosti, gasilskega društva, športnega društva in

V kraju so ponosni na urejen športno-rekreacijski center.

mestne občine. O novih načrtih in željah predsednik pravi, da si prizadevajo za rekonstrukcijo ceste med Polano in Markišavci. Upajo tudi na preplastitev dela ceste proti Gorici. Zaradi povečanega števila turistov, v vasi imajo namreč znano gostilno Lovenjak, hotel in avtokamp, je pomembno, kot pravi Serec, da bi uredili tudi kolesarsko povezavo med Polano in Markišavci ter dolgo pričakovan kolesarski most čez Ledavo.

Streha vaško-gasilskega doma je nujno potrebna investicija, ker se celotno ostrešje doma seseda. Investicija, katere vrednost je ocenjena na okoli 30 tisoč evrov in bo financirana iz občinskega proračuna, bo obsegala zamenjavo celotne kritine doma in ojačenje ostrešja.

V Krogu odslej varneje do vrtca in šole

Natalija Kreft

Mestna občina Murska Sobota je namreč izvedla investicijo, ki so jo krajanje dolgo čakali.

»Obseg del je bil določen z razpisom in je bil v celoti izveden. Dodatno je bilo urejeno parkirišče in namesto starih tlakovcev smo na celotnem parkirišču uporabili asfalt. Stari tlakovci so bili dani na razpolago KS Krog. V okviru investicije so bila izvedena tudi pripravljala dela za priključke na kanalizacijo in vodovod za vse še nepozidane parcele, kar bo v končni situaciji posebej prikazano. Te stroške bo mestna občina le založila in jih bo v končni fazi

Tudi z estetskega vidika je zdaj to območje lepše.

plačal uporabnik v sklopu odmere komunalnega prispevka, ko se bo želel priključiti na kanalizacijo oziroma vodovod,« je povedal Bogomir Rola iz mestne občine.

Investicija 81 tisoč evrov

Kot so še komentirali na občini, ki je v celoti krila stroške investicije, končnega obračuna del še nimajo, »ker se ta opravi med naročnikom in izvajalcem po izvedenem pregledu kakovosti in odpravi morebitnih napak. Ker tega pregleda še ni bilo, lahko izvajalec v skladu s pogodbo z začasnimi situacijami zaračuna do največ 95 % pogodbene vrednosti. Ta po pogodbi znaša 81.135,20 EUR (z DDV)«. Pregleda naj bi izvedli v prihodnjih dneh.

Mladi Romi potrebujejo pozitiven zgled

Ksenija Glažar

Osmega aprila smo praznovali svetovni dan Romov. Ob tej priložnosti predstavljamo mlado in uspešno Rominjo iz Pušče Damijano Pestner.

29-letnica zaključuje študij predšolske vzgoje, zaposlena je kot romska pomočnica, dela na Radiu Romic in sodeluje s številnimi romskimi društvi.

Želela je pomagati drugim

Damijana Pestner je zaključila srednjo medicinsko šolo v Rakičanu. Sprva je kolebala med srednjo zdravstveno šolo in programom predšolske vzgoje, a je zaradi bližine doma raje izbrala prvo. Pri izbiri jo je vodila tudi želja po pomoči drugim. »Uveljavljeno je mnenje, da pomoč vedno rabijo Romi, zato sem želela, da jaz Rominja pomagam drugim.« V svetovalni službi osnovne šole, ki jo je obiskovala, so ji svetovali, naj se vpiše v triletni program, zato je hvaležna mami, ki je poznala njene

Veseli jo, da je v Sloveniji vse več izobraženih Romov in da se mladina lahko zgleduje po njih.

sposobnosti in jo pregovorila, da se je raje vpisala v štiriletni program. Pozneje je želela na študij zdravstvene nege v Maribor, a v prvem roku ni bila sprejeta, v Ljubljano pa zaradi mamine izgube zaposlitve in domotožja ni želela. Nekaj časa je nato delala v domu starejših in v Avstriji, nato pa se vpisala na študij predšolske vzgoje.

Romski pomočnik je zelo dragocena pomoč

Pestnerjeva je prek projekta

Skupaj za zdravje zaposlena kot romska pomočnica na OŠ III in OŠ IV v Murski Soboti. Tudi ona je v devetem razredu osnovne šole imela pomoč romskega pomočnika in to izkušnjo ocenjuje kot zelo pozitivno. »Ne gre za etiketiranje Romov, ampak je to zelo dragocena pomoč. Tudi jaz sem z romskim pomočnikom lažje dosegla višje rezultate,« pravi sogovornica, ki zaključuje študij predšolske vzgoje. V diplomskem delu se ukvarja z vzgojo romskih otrok s poseb-

nimi potrebami. Kot ugotavlja, so otroci s posebnimi potrebami pri nas še vedno odrinjeni na rob družbe in se z njimi premalo ukvarjamo.

Radio in zdrav življenjski slog

Njena velika ljubezen ostaja delo na Radiu Romic, kjer dela že od svojega petnajstega leta. Veliko sodeluje z romskimi društvi in pripravlja delavnice na temo zdravega življenjskega sloga. Kot pravi, Rome in

Nerome pestijo iste težave z zdravjem – alkohol, kajenje in druge slabe življenjske navade. Dejavnost je še v romskem društvu Romano Union, kjer se trudi ohranjati romsko kulturo in jezik, ter pri murskosoboškem Rdečem križu. Opaža, da Romi težko dobijo zaposlitev, zato nekateri odhajajo na delo v tovarne v Avstrijo. »Škoda je, da znanje, ki so ga nekateri pridobivali celo deset let in več, skupaj s svojim zdravjem zapravijo v avstrijskih tovarnah,« dodaja sogovornica. Pomembna se ji zdi izobrazba romskega prebivalstva, za katero imajo, kot pravi, današnje generacije dobre možnosti.

»Ne gre za etiketiranje

Romov, ampak je to

zelo dragocena pomoč.

Tudi jaz sem z romskim

pomočnikom lažje

dosegla višje rezultate,«

pravi sogovornica,

ki zaključuje študij

predšolske vzgoje.

Soboški podjetnik z novim strojem

Ksenija Glažar

Niko Huber, ki ga poznamo po polnjenju mineralne vode Cana Water, je v času epidemije covida-19 dobil poslovno idejo o izdelavi kirurških mask.

Podjetnik je s poslovnimi partnerji ustanovil podjetje ME5. Nabavili so poseben stroj, ki kirurške maske izdeluje sam, po njih pa menda že povprašujejo Američani. V začetku bodo maske prodajali kot trislojne higienske maske, ko prejmejo certifikat, pa jih bodo lahko deklarirali kot kirurške maske.

Novost v Sloveniji

Podjetnik Niko Huber, ki se je pred dvema letoma lotil polnjenja goričke mineralne vode Cana Water, je v času epidemije zaznal še eno poslovno priložnost. Medtem ko je na televiziji poslušal o težavah z dobavo zaščitnih mask

Za zdaj računajo na slovensko tržišče, imajo pa že prva povpraševanja iz Združenih držav Amerike. / Foto: arhiv podjetja ME5

ter o težavah, povezanih z dostavo, kakovostjo in certifikati, je dobil idejo, da bi tudi sam

začel s proizvodnjo. Dodatno ga je k temu motiviral poziv Evropske unije, da naj države

pri dobavi zaščitnih mask poslane samooskrbne. Skupaj s poslovnimi partnerji so kupi-

li poseben stroj, ki zmore na dan proizvesti od 50 do 80 tisoč kirurških mask. S partnerji bodo izdelovali kirurške maske (zanje morajo pridobiti še certifikat), ki jih v Sloveniji za zdaj še ne proizvajamo, in trislojne higienske maske za gospodarstvo, ki bodo na voljo po konkurenčni ceni. Slovenska proizvodnja trenutno ponuja le higienske pralne maske za večkratno uporabo. Kirurških mask je več vrst. Odločili so se za izdelavo tipa 2, ki je primeren za vsesplošno uporabo v medicini, gospodarstvu in tudi v vsakdanjem življenju.

Povpraševanja tudi iz ZDA

Proizvodnja poteka v Serdici, kjer ima Huber polnilnico mineralne vode. O dodatnih zaposlitvah trenutno še ne more govoriti, saj stroj maske proizvede sam, treba jih je le zapakirati. Če bo povpraševanja po njihovih maskah veliko, bodo seveda tudi zaposlovali.

Študentje pomagajo učencem in dijakom

Ksenija Glažar

Osnovnošolcem in dijakom, ki se te dni šolajo na daljavo od doma in morda učne snovi ne razumejo, bo prišla prav spletna stran www.razlagamo.si, kjer najdejo podrobnejše razlage.

Na istem spletnem mestu lahko pri reševanju nalog povprašajo za nasvet študente različnih smeri. Stran bo koristila tudi tistim, ki se pripravljajo na maturo.

V projektu sodeluje okrog 150 študentov

V projektu sodeluje tudi Nina Srejš iz Bakovcev. Študentka četrtega letnika razrednega pouka Pedagoške fakultete Univerze v Mariboru pojasni, da je ideja o spletni strani razlagamo.si nastala po vzkliku študentov medicinskih fakultet, ki prostovoljno sodelujejo v klicnih centrih. Pomoč v izobraževalnem procesu so ponudili študenti

Na spletni strani www.razlagamo.si lahko poiščejo pomoč učenci in dijaki. V projektu sodeluje tudi Nina Srejš.

različnih izobraževalnih smeri, saj so na tem področju čutili, da lahko s svojim znanjem pomagajo družbi. Trenutno v projektu sodeluje okrog 150 študentov. Pomoč poteka tako, da se učenec oziroma dijak najprej vpiše v okolje razlagamo.si. »Uporabljamo okolje Microsoft Teams, ki je podobno drugim videoklepetalnikom, kot so recimo Messenger, Viber, Discord in Skype. Študent učenca povpraša, ali ima kakšno vprašanje. Učenec lahko vprašanje zastavi pisno, lahko pripne tudi sliko naloge, lahko pa se s študentom poveže prek kamere in vprašanje zastavi ustno,« pojasni študentka. Odziv je, kot opazajo, izjemno velik, tako s strani staršev, učencev in dijakov kot tudi učiteljev, ki prav tako delijo svoje videorazlage. »Želimo, da bi se nam pridružilo še veliko več učencev,« pripomni sogovornica. Največ vprašanj zastavijo starejši osnovnošolci, nanašajo pa se večinoma na naravoslovne predmete (fizika, kemija) in matematiko.

Tudi pomoč pri pripravi na maturo

Pred maturo niso pozabili niti na dijake zaključnih letnikov. Za

pomoč pri pripravi na maturo iz matematike so poleg rešenih nalog prejšnjih matur ustvarili tudi posebno učilnico z videorazlagami. Poleg navadne imajo še učilnico za mednarodno maturo. Za angleščino in matematiko imajo za maturante posebne ekipe znotraj aplikacije Microsoft Teams. Nina Srejš, ki želi postati učiteljica razrednega pouka, o pomoči pravi, da so »otroci naša prihodnost, zato jih želim usmerjati in spodbujati, da bodo v življenju dosegli svoj potencial«.

»Uporabljamo okolje Microsoft Teams, ki je podobno drugim videoklepetalnikom, kot so recimo Messenger, Viber, Discord in Skype. Študent učenca povpraša, ali ima kakšno vprašanje. Učenec lahko vprašanje zastavi pisno, lahko pripne tudi sliko naloge, lahko pa se s študentom poveže prek kamere in vprašanje zastavi ustno.«

Višja strokovna šola obeležuje 20 let

Ksenija Glažar

Ekonomška šola Murska Sobota – Višja strokovna šola letos praznuje dvajset let delovanja. S predavanji so začeli 2. oktobra 2000, do danes je diplomiralo že 1090 študentov.

Ekonomška šola Murska Sobota – Višja strokovna šola je bila s sklepom vlade ustanovljena 6. januarja 2000 kot organizacijska enota zavoda Ekonomška šola Murska Sobota. Ideja o ustanovitvi višje strokovne šole s programom komercialista se je porodila, kot pravi doc. dr. Beno Klemenčič, direktor zavoda in ravnatelj, leta 1998 v razgovorih s predstavniki Združenja za trgovino, ki so izrazili potrebo po kadrih z višješolsko strokovno izobrazbo. Dodaja, da so potrebe podjetij ter želje in potrebe dijakov po nadaljnjem izobraževanju bile razlog za ustanovitev šole s programom za pridobitev višje strokovne izobrazbe komercialista. S predavanji za 75 rednih in 83 izrednih študentov so začeli 2. oktobra 2000. Prvi predavateljski zbor je takrat sestavljalo dvajset predavateljev.

S predavanji za 75 rednih in 83 izrednih študentov so začeli 2. oktobra 2000. Prvi predavateljski zbor je takrat sestavljalo dvajset predavateljev.

Diplomiralo že čez tisoč študentov

Danes je šola specializirana poslovna šola, ki izvaja dva sodobno zasnovana višješolska izobraževalna programa: ekonomist z moduli podjetništvo in trženje, turizem in računovodstvo ter program s področja tehnike informatika. Oba programa izvajajo tako za redne kot tudi izredne študente. Trenutno je vpisanih 158 študentov, ped-

agoški proces izvaja 24 predavateljev in inštruktorjev. Večina predavateljev je iz Pomurja, nekateri, zlasti strokovnjaki s področja računalništva in informatike, prihajajo tudi od drugod. Do danes je diplomiralo že 1090 študentov: 634 komercialistov, 22 poslovnih sekretarjev, 114 računovodij, 326 ekonomistov podjetništva, turizma in računovodstva ter 94 inženirjev informatike. Nadaljevati želijo z dobro zastavljenim de-

lom, te temelje pa je postavila dolgoletna ravnateljica Marika Šadl. Še naprej želijo izobraževati kadre s področja ekonomije in poslovnih ved ter s področja tehnike. Modularna zasnova programov in odprti kurikulum, prilagojen sodobnim trendom stroke in potrebam realnega okolja, jim omogočata, da študentje pridobijo sodobna znanja in kompetence, ki jih zahteva trg dela.

Cilji so jasni

»Vizija šole je postati središče odličnosti in v tej smeri delujemo ter si za uspešnost prizadevamo vsi, ki smo vključeni v uresničevanje poslanstva: študenti, predavatelji, strokovni delavci ter sodelavci iz gospodarstva in vsi drugi, ki omogočajo, da tako uspešno delujemo že dvajset let,« pravi Klemenčič. Posebej zgledni sta sodelovanje s podjetji v regiji, kjer študentje opravljajo obvezno desettedensko praktično izobraževanje, in sodelovanje z lokalno skupnostjo. »Kakovost dela potrjujejo uspešne zunanje evalvacije NAKVIS-a ter zaposljivost diplomantov,« še dodaja Klemenčič.

Jeseni mednarodna strokovna konferenca

Izbruh koronavirusa jim je onemogočil izvedbo obeležitve dvajsete obletnice delovanja s slavnostno podelitvijo diplom diplomantom, ki je bila načrtovana za 12. marec. Jubilej bodo jeseni obeležili z izvedbo prve mednarodne strokovne konference EKIF (ekonomija, informatika) in z manjšimi dogodki, ki potekajo že od začetka leta.

Gimnazija z edinstvenim plakatom

Melita Marič

V orbito zemlje je bil pred tridesetimi leti utirjen Hubblov vesoljski teleskop. Pomemben jubilej najpomembnejšega teleskopa do zdaj, ki je bistveno spremenil pogled na vesolje, je bil hkrati obeležen na približno tridesetih krajih po Evropi.

V Sloveniji so ta jubilej proslavili na Gimnaziji Murska Sobota, kjer so skupaj z Astronomskim društvom Kmica premierno virtualno razkrili plakat ob trideseti obletnici vesoljskega teleskopa Hubble. Edini v Sloveniji so že pred petimi leti, ob 25-letnici vesoljskega teleskopa Hubble, razgrnili velik jubilejni plakat s sliko zvezdne kopice Westerlund 2, za

Dr. Mitja Slavinec, predsednik Astronomskega društva Kmica, je izpostavil, da je plakat edini tovrsten v Sloveniji. / Foto: zajem zaslon

katerega so uspešno kandidirali na razpisu ESA/Hubble.

Plakat ob 30. obletnici vesoljskega teleskopa Hubble

Po zaslugi pom. akad. dr. Renata Lukača so plakat virtualno razkrili kot edini v Sloveniji in se praznovanju pridružili v

premierni skupini prvih razgrnitev plakata. »Plakat bo prostore murskosoboške gimnazije krasil naslednjih pet let, s tem da bo tudi ta plakat potoval po pomurskih šolah. Upam, da bo navduševal mladino in nas pedagoge, da se bomo ukvarjali z astronomijo,« je povedal Lukač. Roman Činč, ravnatelj Gimnazi-

je Murska Sobota, je izrazil zadovoljstvo, da ima gimnazija predavatelja fizike dr. Lukača, ki se poleg šolskih aktivnosti zelo dobro že mnoga leta udeležuje na področju astronomije. »Upam, da bodo ta odkritja, ki jih bo prinesel Hubblov teleskop, vplivala na to, da bo svet postal boljši, da bomo naredi drugače sodelovali med seboj in da koronavirus, ki vpliva tudi na nas v tem trenutku, ne bo tako zelo spremenil našega obnašanja,« je med drugim povedal Činč. Pom. akad. dr. Mitja Slavinec, predsednik Astronomskega društva Kmica, je izpostavil, da je plakat izjemna potrditev. »Naj poudarim: je edini v Sloveniji. Sosedje Avstrijci ga mimogrede niso dobili. To kaže na bogato tradicijo in prodornost tistih, ki tukaj delujejo,« pove Slavinec in doda, da je vsaka stvar za nekaj dobra. Virtualna razgrnitev na daljavo je

namreč pripomogla k temu, da so pri tem sodelovali pom. akad. dr. Andreja Gomboc, pom. akad. dr. Primož Kajdič, Rok Vogrinčič in Darko Kolar, ki so na telekonferenci predstavili pomen dogodka in teleskopa.

»Plakat bo prostore

murskosoboške

gimnazije krasil

naslednjih pet let, s tem

da bo tudi ta plakat

potoval po pomurskih

šolah. Upam, da bo

navduševal mladino

in nas pedagoge, da

se bomo ukvarjali z

astronomijo,« je povedal

dr. Renato Lukač.

Galerija se vrača s konkretno umetnostjo

Uredništvo

Ponovno so odprta vrata Galerije Murska Sobota. Za obiskovalce so pripravili novo razstavo »Konkretna umetnost iz stalne zbirke Galerije Murska Sobota«.

»Tematsko razstavo z naslovom 'Konkretna umetnost iz stalne zbirke Galerije Murska Sobota' smo postavili v veliki galeriji in na balkonu. Razstava predstavlja presečišče različnih sklopov naše stalne zbirke. Nekatera dela so v naši galeriji že bila predstavljena, nikoli pa niso bila razstavljena skupaj. Tokrat gre za tematski izbor iz stalne zbirke, ki je v celoti posvečen konkretni umetnosti. Razstavljena so dela številnih svetovnih umetnikov konkretne umetnosti, kot so Helmut Bruch, Eugen Gomringer in André Volt-

Razstava bo brezplačno na ogled do 3. junija 2020. / Foto: Galerija Murska Sobota

en,« so med drugim zapisali in dodali: »Kot posebna kuriozita in dragocenost so razstavljena tri majhna dela Ludwiga Wilding, nemškega umetnika, ki je leta 1965 sodeloval na legendarni razstavi 'The Responsive Eye' v newyorškem Muzeju moderne umetnosti. Predstavljena so tudi dela štirih domačih umetnikov:

Iva Bošnjakovića, Wilhelma Heiligerja, Ignaca Medena in Franca Mesariča, ki so se v posameznih segmentih svojih opusov zelo intenzivno ukvarjali tudi s problematiko konkretne umetnosti.«

Preventivni ukrepi za obiskovalce

Obiskovalce prosijo, da upošte-

vajo preventivna navodila glede zdravstvene zaščite, med drugim naj si ob vstopu v galerijo razkužijo roke, nosijo zaščitno masko in vstopajo brez bolezenskih znakov. Dodajajo, da strokovnih vodstev po aktualnih razstavah do nadaljnjega ne bo, prav tako ne pedagoško-andragoških programov, posvetovanj, okroglih

miz, odprtij razstav ter drugih dogodkov, ki vključujejo tesnejše druženje.

Razstava predstavlja presečišče različnih sklopov naše stalne zbirke. Nekatera dela so v galeriji že bila predstavljena, nikoli pa niso bila razstavljena skupaj. Tokrat gre za tematski izbor iz stalne zbirke, ki je v celoti posvečen konkretni umetnosti. Razstavljena so dela številnih svetovnih umetnikov konkretne umetnosti, kot so Helmut Bruch, Eugen Gomringer in Andre Volten.

Umetniški izziv - kolikokrat ste danes že pomežiknili?

Melita Marič

Na pandemijo koronavirusa so se v Galeriji Murska Sobota prilagodili. Vsak dan na spletni strani in na Facebooku delijo fotografije z različnih področij delovanja.

V rubriki Iz galerijskih depozjev izpostavljajo zanimiva dela iz stalne zbirke, ki šteje že več kot 730 umetniških del, ob njih pa na kratko predstavijo avtorje. V rubriki Galerija na obisku se ozirajo v zgodovino svoje razstaviščne dejavnosti in s fotografijami predstavljajo pretekle razstave, ob tem pa še zakulisje nastajanja razstav in druge zanimivosti. Z vajami 100 pomežikov ob umetniških delih razmigajo naše oči.

Galerija na obisku: 100 POMEŽIKOV, vaje gledanja in sproščanja oči ob umetniških delih

V murskosoboški galeriji predlagajo nekaj vaj za krepitev in sprostitve oči. Vajo opazovanja

so tokrat posvetili umetniški sliki akademskega slikarja Franca Mesariča »1656 barvnih nians in proteus« (2016/2017).

Kot svetujejo, si pred izvajanjem umijte roke, popijte kozarec vode, snemite očala, leče in vse, kar utesnjuje. V vsem upoštevajte navodila zdravnikov, če je bilo tako predlagano.

Kolektiv Galerije Murska Sobota predlaga nekaj vaj za krepitev in sprostitve oči.

1. Zvon želja

Stojte zravnano, stopala naj bodo v širini bokov, kolena rahlo upognjena. Zaželite si, katero slavno sliko bi si radi v prihodnosti ogledali v živo. To med zvonjenjem glasno in počasi artikulirajte, da si razmigate tudi čeljusti. Zaprite oči. Nad glavo dvignite obe roki, nato z desno roko primite levi palec in trikrat povlecite navzdol. Zatem z levo roko primite desni palec in trikrat povlecite navzdol. Ta cikel zvonjenja in želje ponovite še dvakrat. Vajo lahko izvajate tudi sede in z nasmehom na licu.

2. Opazovanje umetniškega dela – slike Franca

Mesariča »1656 barvnih nians in proteus«

Sedite na stol in z razdalje vsaj dveh metrov nepremično opazujte izbrano sliko. Vedno se premikajte le oči. Med vsakim premikom oči nekajkrat pomežiknite ter večkrat zazečajte in navlažite oči. Najprej dve minuti opazujte človeško ribico. Nekajkrat pomežiknite in pokrijte oči, da se spočijejo. Počasi z očmi potujate po vrstah cikcakasto po sliki od spodaj navzgor in od leve proti desni! Ob vsakem obratu nekajkrat pomežiknite. Oči pokrijte s toplimi dlanmi ter miže počivajte nekaj vdihov in izdihov. Vprašajte se: »Ali smo tudi mi kot proteus slepi in nedovzetni za nianse barv in pestrost življenja? Ali smo ljudje lahko luč, žarek, svetloba ...? Ali smo lahko hvaležni umetnikom, da nam govorijo s posebno govorico?«

3. Nočno gledanje

Oči se najbolj sprostijo, ko gledajo v temi, zato opazujte nočno nebo. Preden zaspate, z odprtimi očmi nekaj časa glejte v temo in zazečajte v prijeten spanec. Med to vadbo ste pomežiknili najmanj stokrat.

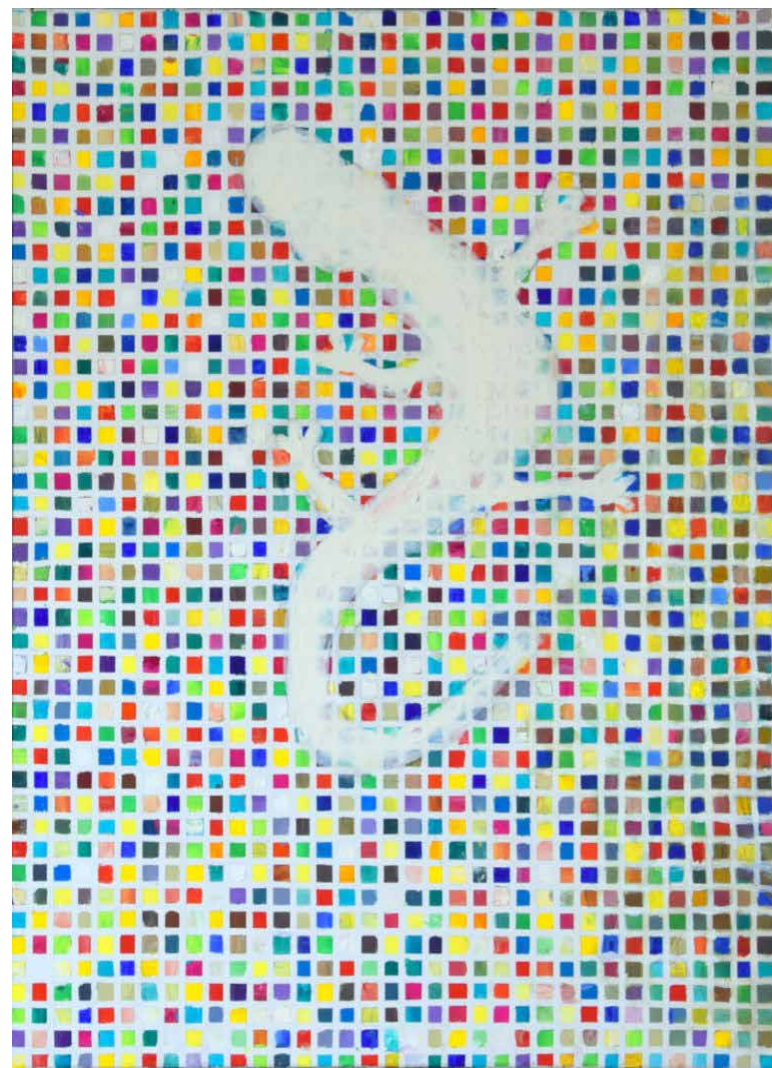

Foto: Franc Mesarič, 1656 barvnih nians in proteus, 2016 / 2017, akril na platno, 130 x 99,6 cm (vir fotografije: Galerija Murska Sobota)

Knjižnica ponovno odprta

Aleksandra Grah

Pokrajinska in študijska knjižnica Murska Sobota je 6. maja ponovno odprla vrata, vendar samo za vračilo in izposojlo naročenega gradiva.

Kot je povedala direktorica knjižnice mag. Klaudija Šek Škafar, bo življenje v knjižnici še nekaj časa drugačno, kot smo ga bili vajeni pred zaprtjem, ter bo potekalo v skladu z nekaterimi omejitvami in zaščitnimi ukrepi. Po novih ukrepih knjižnica ne nudi izposoje študijskega gradiva na dom. Za vračilo in izposojlo vnaprej naročenega gradiva pa veljajo posebna pravila in priporočila. Knjižnica deluje po nespremenjenem delovnem času od ponedeljka do petka med 8. in 19. uro, ob sobotah pa je odprta med 8. in 13. uro.

Izposoja in vračilo gradiva

V knjižnici prosijo, da člani naprej poskrbijo za vračilo gradiva, ki ga imajo doma, saj bo izposojeno gradivo po priporočilih Nacionalnega inštituta za javno zdrav-

Knjižnica bo kljub odprtju še nekaj časa delovala na drugačen način.

je odležalo sedem dni, preden ga bodo predali v novo izposojlo. Uporabniki gradiva ne morejo naročiti po elektronski pošti ali ob osebni obisku knjižnice. Gradivo, ki bi si ga želeli izposoditi, si lahko rezervirajo v katalogu COBISS+/Moja knjižnica ali s predhodnim telefonskim naročilom med delovnim časom knjižnice (02 530 81 22 – oddelek za odrasle, 02 530 81 10 – mladinski oddelek). Gradivo, naročeno do 14. ure, bo mogoče v knjižnici prevzeti naslednji delovni dan. Člani si lahko naročijo največ pet naslovov. Naročeno gradivo bo

na prevzem čakalo sedem dni. Knjižničarji prosijo uporabnike, da po osmih dneh v storitvi Moja knjižnica preverijo stanje na knjižničnem računu. Vpis novih članov še vedno poteka le prek spleta. V knjižnici ponovno nudijo storitev medknjižnične izposoje po predhodnem telefonskem naročilu med delovnim časom knjižnice (02 530 81 22 – oddelek za odrasle). Do 31. maja ne bodo zaračunavali zamudnine, prav tako bodo vsem članom, ki jim je oziroma jim bo rok izposoje potekel med 13. marcem in 31. majem, zagotovili enake pogo-

je vračila, ne glede na to, kateri dan bodo gradivo vrnili. Tudi opominov v tem obdobju ne bodo pošiljali. Do nadaljnjega ostajajo zaprte krajevne knjižnice in čitalnica, bibliobus ne vozi, prireditve in dejavnosti ni. Ob vstopu v knjižnico veljajo tudi priporočila, s katerimi želijo zagotoviti varen obisk knjižnice, kamor lahko vstopajo samo zdrave osebe.

Kako z gradivom ravnati doma?

V knjižnici svetujejo, da uporabniki že izposojeno gradivo doma

odložijo na nedostopno mesto in ga začnejo uporabljati glede na material, iz katerega je. Tako pojasnjujejo, da po do zdej znanih podatkih iz literature na osnovi laboratorijskih raziskav novi koronavirus na tiskarskem in tekstilnem papirju preživi tri ure, na kartonu 24 ur, na gladkih površinah, kot so steklo in bankovci, štiri dni, na gladkih površinah, kot sta jeklo in plastika, pa sedem dni. Ob naročilu knjig po pošti svetujejo, da uporabniki še neodprt paket odložijo na nedostopno mesto, kjer naj nedotaknjen odleži vsaj tri dni. Če je gradivo v pošiljki izključno iz papirja in kartona, ga je po preteku najmanj treh dni že mogoče uporabljati. Če pa je iz plastificiranega materiala oziroma zaščiteno (ovoj) s plastičnim materialom, priporočajo, da se ga temeljito obriše z razkužilom (ali pa gradivo obstoji še nadaljnje štiri dni (torej skupno sedem dni).

Študentje in izpiti

Knjižničarji študentom in vsem, ki z uporabo gradiva ne morejo čakati, priporočajo, da si pred in po branju gradiva umijejo ali razkužijo roke in po branju gradiva še površino, na kateri je ležalo gradivo. Prav tako se gradiva ne sme listati z oslinjenimi prsti. Ves čas pa je treba upoštevati vsa priporočila pristojnih institucij za preprečevanje okužbe.

Med epidemijo ogled predstav po spletu

Ksenija Glažar

Slovenska gledališča na svojih spletnih straneh nudijo ogled posnetih predstav iz preteklih sezon. Na spletni strani Zavoda za kulturo, turizem in šport Murska Sobota vas pod naslovom Gledališče doma obveščajo, kdaj so ti ogledi na voljo.

Po besedah Duše Škof, programske vodje Zavoda za kulturo, turizem in šport Murska Sobota, je pobudo za objavo posnetkov predstav na spletnih straneh dala direktorica Gledališča Koper Katja Pegan, kmalu so ji sledile tudi druge gledališke hiše. Na ta način želijo ohraniti stik z obiskovalci, tudi ko so vrata gledališč zaprta. Na spletni strani www.zkts-ms.si po dnevih objavljajo dostope do posnetkov posameznih gledališč, ki so se

odločila za različne načine prikazovanja predstav. Škofova razloži, da so nekatera gledališča kmalu po uvedbi ukrepov izbrane predstave naložila na svoje spletne strani, kjer so na voljo ves čas in si jih lahko ogledamo kadarkoli (Mestno gledališče ljubljansko, Gledališče Koper, lutkovni gledališči iz Ljubljane in Maribora), druga pa sproti dopolnjujejo seznam predstav, ki si jih je mogoče ogledati (Prešernovo gledališče Kranj in Slovensko ljudsko gledališče Celje). Nekatera gledališča nudijo ogled svojih predstav le za krajši čas: nekaj dni (Slovensko mladinsko gledališče, Mini teater, SNG Drama Maribor), nekatere samo za en, točno določen dan (SNG Nova Gorica) ali celo ob točno določenih urah (SNG Drama Ljubljana). »Večina posnetkov predstav je nastala zaradi študijskih in zlasti arhivskih namenov. Virtualni ogled žal ne omogoča gledališkega doživetja v polni meri. Morda je še najbolj zanimiv za tiste gledalce, ki so določeno predstavo videli v živo,

Na spletni strani www.zkts-ms.si po dnevih objavljajo dostope do posnetkov posameznih gledališč, ki so se odločila za različne načine prikazovanja predstav.

še zlasti če jim je bila všeč. Kar nekaj na spletu objavljenih predstav smo namreč v minulem desetletju v Gledališču Park videli v živo,« dodaja programska vodja.

Večino obveznosti do abonmentov so že izpolnili

Do marca so v Zavodu za kulturo, turizem in šport Murska Sobota v najslabšem primeru izpolnili dve tretjini obveznosti do abonen-

tov (abonma drama/komedija, lutkovni in gledališko-lutkovni abonma), pri dveh (glasbeni abonma in abonma komedija) pa so imeli celo več sreče. »Seveda smo takoj začeli razmišljati, kako bomo nadomestili izpad, za kar obstaja več možnosti, pravo pa je v tem trenutku nemogoče izbrati, saj nihče ne ve, kdaj se bodo trenutne okoliščine, od katerih smo popolnoma odvisni, spremenile. Enako kot za

abonmajske in druge dogodke v naši organizaciji velja tudi za načrtovane dogodke zunanjih uporabnikov,« razloži. Upajo, da bo slika do konca maja že bolj jasna in se bo mogoče natančneje dogovarjati. Naredili bodo vse, kar bo v njihovi moči, da obiskovalci ne bi ostali prikrajšani. Obveščali jih bodo po že utečenih komunikacijskih poteh – na spletni strani in Facebooku ter s plakati v vitrinah Gledališča Park in po zunanjih medijih, šole, vrtce in abonente pa tudi po navadni pošti.

Zavodu za kulturo, turizem in šport Murska Sobota, je pobudo za objavo posnetkov predstav na spletnih straneh dala direktorica Gledališča Koper Katja Pegan, kmalu so ji sledile tudi druge gledališke hiše. Na ta način želijo ohraniti stik z obiskovalci, tudi ko so vrata gledališč zaprta.

Mladi glasbeniki pridno vadijo doma

Jasmina Muhič

Nepripravljene in pred čisto neznanimi izzivi je pandemija koronavirusa doletela tudi učitelje in druge zaposlene na Glasbeni šoli Murska Sobota. Zavihali so rokave in ustvarili popolnoma nova, nepozabna glasbena doživetja.

Kot vsi vzgojno-izobraževalni zavodi je 16. marca vrata morala zapreti tudi Glasbena šola Murska Sobota. »Učitelji so se na dogodke in situacijo zelo hitro odzvali in 23. marca začeli s poukom na daljavo. Pripravili so vsebine in pripomočke za delo. Uporabili so okolja, kot sta recimo Skype in Zoom, ter pouk zelo hitro prilagodili, da

je od tega datuma že potekal nemoteno po urniku,« pojasnjuje ravnateljica Erna Lukač.

Načini dela dobri in zabavni

Za boljše razumevanje in pomoč pri delu učitelji učencem pošiljajo posnetke, na katerih sami odigrajo vaje, ob tem pa še dodatno pojasnijo naloge. »Zahvalila bi se staršem za pomoč pri pripravi tehničnih pripomočkov, saj so le tako naši učenci lahko nemoteno pri pouku. Vloga staršev je v teh trenutkih zelo pomembna. Čeprav ne pričakujemo strokovne podpore, je vsekakor nujna pomoč pri komunikaciji z učiteljem, kar še bolj velja za mlajše učence, in pri motivaciji,« izpostavi ravnateljica. »Učenci nimajo neposrednega stika z učiteljem, ni nastopov in drugih druženj s sošolci, zato lahko motivacija pri nekaterih zelo hitro pade.« Potrjuje, da učenci

Starši lahko v Glasbeno šolo Murska Sobota že zdaj prijavijo otroka za novo šolsko leto. To storijo z vpisom z elektronskim obrazcem, ki je objavljen na njihovi spletni strani in bo tam na voljo do 25. maja.

zelo uživajo, ko jim učitelj pošlje glasbeno podlago, na katero potem sami igrajo in improvizirajo, saj se skozi učenje praktično igrajo. Nekoliko drugače je pri skupinskih predmetih; pri nauku o glasbi učenci dobivajo navodila, naloge in druga pojasnila vsak teden po elektronski pošti in jih rešene vračajo učiteljicam. Za individualno pomoč ali dodatno razlago tudi tu med drugim uporabljajo orodja Skype, Zoom, Viber in Messenger ter telefon.

Vpis novincev bo v juniju

Orkestri, zbori in komorne skupine delujejo prek navodil učiteljev po elektronski pošti in posnetkov. Vsak posname svoj del in ga pošlje učitelju, ta pa jih bo, ko bodo dovolj dovršeni, uredil v skupni posnetek. »Delo je za učence in učitelje zelo zanimivo. Čeprav smo v težki situaciji, je veliko učencev zelo (ali še bolj kot po navadi) motiviranih za delo,«

je vesela Lukačeva, ki dodaja, da po določilu ministrstva letos izpitov na glasbenih šolah ne bo. Ocenjuje učiteljsko predmetno delo in nastope učenca pred začetkom izrednih ukrepov in v času izrednih ukrepov. S sklepom je ministrstvo spremenilo tudi nekaj rokov, med njimi rok za sprejemni preizkus glasbene nadarjenosti za vpis novincev v šolsko leto 2020/2021, ki bo tokrat v juniju. Točen datum bo objavljen do konca maja. Kljub temu lahko starši še zdaj otroka prijavijo na vpis z elektronskim obrazcem, ki je objavljen na njihovi spletni strani in bo tam na voljo do 25. maja.

Novince bodo vabili s kratkim promocijskim filmom

Nastope, ki so internega značaja, učitelji z učenci pripravljajo na različnih omrežjih, vendar niso

predvideni za javno predvajanje. »Za objavo pripravljamo krajši promocijski film, ki pa ga bomo objavili na spletni strani in na Facebooku. V prejšnjih letih smo dejavnost in instrumente pred roki za sprejemne preizkuse predstavljali po osnovnih šolah, vrtcih in na dnevu odprtih vrat, letos bomo to nadomestili s promocijskim filmom, s katerim bomo predstavili šolo in novince povabili na vpis,« pravi Erna Lukač, ki upa, da bodo tudi tako dosegli vse, ki si želijo in imajo možnost, da razvijajo svoje glasbene sposobnosti, ob tem pa pridobivajo še druge vrednote, ki jih glasba in učenje instrumenta prinašata, od ustvarjalnosti do samozvesti in ne nazadnje delovnih navad.

Letos prvič soorganizatorji državnega tekmovanja TEMSIG

Tekmovanje, ki se vsaka tri leta seli po slovenskih regijah, bo v naslednjih treh letih v organizaciji glasbenih šol štajerske in pomurske regije. Tekmovanje je potekalo od 4. do 16. marca. Murskosoboška glasbena šola je bila organizatorica tekmovanja v disciplinah tamburica, kitarski duo in jazz solo. Žal je bil termin izvedbe tekmovanja v disciplini jazz solo 16. marec, ko so se zaprle vse šole, zato ga niso izvedli. Trenutno vsi upajo, da bodo tekmovanje lahko do konca izpeljali po vrnitvi v šole, najpozneje do konca junija; če se v šole ne vrnejo, te discipline letos ne bo. Tekmovanje tamburice je potekalo 4. marca v prvi starostni kategoriji (osnovna glasbena šola), za kitarski duo pa 5. marca v prvi, drugi in tretji starostni kategoriji (osnovna in srednja stopnja ter fakulteta). Tekmovanje je ocenjevala strokovna žirija, sestavljena iz vrhunskih domačih in tujih strokovnjakov. Podelili so plakete in nagrade, koncert prvih nagrajencev bi moral biti 24. marca na Konservatoriju za glasbo in balet v Ljubljani, vendar je bil tudi ta zaradi izrednih razmer odpovedan.

PRIJAVA za vpis do 25. 5. - spletna prijavnica

VPIS NOVINEV v šolsko leto 2020/2021 v Glasbeno šolo Murska Sobota in dislocirane oddelke Puconci, Sveti Jurij, Tišina

Programi:

- o Predšolska glasbena vzgoja starost 5 let
- o Glasbena pripravnica starost 6 let
- o Glasba - instrument starost od 7 let, petje starost od 13 let
- o Plesna pripravnica starost 6-8 let
- o Balet starost 9 let

PREISKUS GLASBENE NADARJENOSTI med 1. in 30. junijem ter med 17. in 25. avgustom, točen termin bo objavljen do konca meseca maja na spletni strani šole.

Ostale informacije na www.gsms.si

Muzej vas pričakuje

Uredništvo

Foto: Aleksandra Grah

Zaradi prenovitvenih del v stalni razstavi in recepciji je bil muzej popolnoma zaprt za obiskovalce do 15. maja.

A že v prihodnjih dneh bo Pomurski muzej Murska Sobota, ki domuje v murskosoboškem gradu, ponovno odprt. Vabijo vas, da jih obiščete od sobote, 16. maja. Muzej bo odprt tudi na mednarodni muzejski dan, ki bo v ponedeljek, 18. maja. Zaradi prenovitvenih del in pogojev, ki jih morajo izpolniti, da zagotovijo ustrezno varnost, bo obisk potekal po posebnem režimu. Da bi se z njimi čim bolje počutili, vam od 16. maja do nadaljnjega ponujajo brezplačen vstop.

Vabljeni, da ponovno izkusite doživetje v Pomurskem muzeju Murska Sobota.

Top 5 dejstev o Murški Soboti

Aleksandra Grah

Predstavljamo izbranih top 5 dejstev o Murški Soboti, ki jih je za nas izbrala višja kustosinja Mateja Huber.

Pet dejstev je le del razstave in izdane publikacije murskosoboškega muzeja z naslovom »100 dejstev o Prekmurju«, ki jo je pripravila avtorica Metka Fujs. Gre za strnjen pregled zemljepisnih, naravnih, zgodovinskih, etnoloških, narodno-etičnih, verskih, kulturnih, kulinarčnih, biograf-

skih in drugih podatkov o pokrajini in njenih prebivalcih, izbranih po osebni presoji avtorice in soavtorjev, muzejskih sodelavcev. V publikaciji so zbrane kratke in strokovno preverjene informacije o Prekmurju, npr. povzetki dogodkov, običajev, šeg, navad in oblik bivanja, muzejskih predmetov, literature ali izročila, ki so se do danes ohranili kot del lokalne zgodovine in tradicije. V nadaljevanju predstavljamo avtoričin izbor top 5 dejstev o Murški Soboti, ki se prvič omenja že leta 1366.

Pet dejstev je le del razstave in izdane publikacije murskosoboškega muzeja z naslovom »100 dejstev o Prekmurju«, ki jo je pripravila avtorica Metka Fujs.

100 dejstev o Prekmurju – 5 dejstev o Murški Soboti

1. Najstarejše žarno grobišče

V neposredni bližini Murske Sobote, na najdišču Pod Kotom – jug pri Krogu, je bilo odkrito največje in najstarejše žarno grobišče v Sloveniji. Odkritih je bilo kar 179 žarnih grobov iz sredine 4. tisočletja pr. n. š. (zgodnja bakrena doba). Za žare so uporabili prostoročno izdelane lonce iz gline.

2. Slovani

Najstarejše sledove slovanske poselitve v Sloveniji najdemo v Prekmurju. Najstarejše odkrite naselbine oziroma njihovi sledovi so iz druge polovice 6. stoletja. Največ slovanskih najdišč iz tega obdobja je južno in vzhodno od Murske Sobote.

3. Trgi in mesta

Murska Sobota se kot mesto (ci-

vitas Murazumbota) prvič omenja leta 1366 (poleg Murske Sobote se v virih kot mesti omenjata še Dobrovnik in Lendava). Razvijala se je ob pomembni cestni povezavi med nemškim in madžarskim prostorom, na območju med katoliško cerkvijo in sedežem fevdalne posesti, kar še danes tvori urbano jedro mesta. Do konca 19. stoletja sta se zaradi statusa okrajnih središč le Murska Sobota in Lendava uspeli razviti v večji urbani središči.

4. Sinagoge

Leta 1908 Murska Sobota dobi

novi, moderno sinagogo, ki je bila med vsemi tremi sinagogami v Prekmurju (poleg Murske Sobote sta sinagogi bili še v Lendavi in Beltincih) najbolj imenitna. Zgradili so jo po načrtih arhitekta Lip ta Baumhorna, nahajala se je na Lendavski ulici. Druga svetovna vojna in holokavst sta uničila delovanje judovskih verskih občin v Prekmurju. Po letih propadanja so murskosoboško sinagogo porušili leta 1954.

5. Novak

Murskosoboški arhitekt Franc

(Feri) Novak (1906–1959) je s svojim delom oblikoval urbano podobo Murske Sobote. Je eden najpomembnejših predstavnikov funkcionalistične arhitekture in urbanizma na Slovenskem. Oblikoval je tudi notranjo opremo ter javne in nagrobne spomenike. Po njegovih načrtih so zgradili vili Keršovani in Vučak, osnovno šolo (današnja Osnovna šola I Murska Sobota), letno kopališče, kino Park, stanovanjske bloke ob Ulici Štefana Kovača in številne druge zgradbe v Murški Soboti.

Letos na vidiku nova zgoščenka

Aleksandra Grah

Foto: Marjan Vaupotič

Prekmurski etno jazz kvartet džeZZva že deset let navdušuje glasbene sladokusce. Kvartet sestavljajo vrhunski glasbeniki Dejan Berden, Iztok Rodež, Tadej Kampl/Mojmir Wolf in Miran Celec, ki navdih črpajo iz lokalnega okolja.

Letos je džeZZva prejela plaketo Mestne občine Murska Sobota za pomembne dosežke na področju kulture, ki jo v skupini, kot pravi kitarist Iztok Rodež, razumejo zlasti kot potrditev avtorskega dela, ob tem pa še doda, kaj je med drugim problem današnjega časa: »V glavah ljudi se odvija vedno manj, vedno manj novih, drugačnih stvari se zgodi. Vse se dogaja hipno in v trenutku, neke neke vzameš, uporabiš in hitro odvržeš. Vzeti si čas in ustvariti nekaj svojega, to je nekaj drugega. Rabiš čas, energijo, razmišljanje. In tega je danes premalo. Veseli smo, da smo s to na-

Skupina je prejela plaketo Mestne občine Murska Sobota za pomembne dosežke na področju kulture.

grado lahko poudarili tudi to.«

Ravnico nosijo v sebi

DžeZZva sicer velja za eno redkih murskosoboških skupin z lastno avtorsko glasbo. Tega, od kod pravzaprav prihaja njihov ustvarjalni navdih, niti sami točno ne vedo, vendar pa, kot meni Rodež, »ima vsak član za sabo že nekaj življenjskih in glasbenih dogodivščin, verjetno je to vir navdiha«. V delo vključujejo panonske in ljudske glasbene motive, s katerimi zaobjamejo širšo publiko, ki

jo z avtorskimi skladbami zavrtijo v svoj glasbeni vrtljak. Kot pojasnjuje Rodež, njihova glasba nastaja na precej nezavedni ravni: »Vsi (Dejan Berden – klavir, Iztok Rodež – kitara, Tadej Kampl/Mojmir Wolf – kontrabas, Miran Celec – bobni) prihajamo iz drugačnih glasbenih krogov in v glasbo vnašamo nekaj drugega. Seveda nam je skupen naš izvor.« Ker prihajajo iz panonskega okolja, kjer živijo in delajo, to ravnico nosijo v sebi. »In temu se ne moremo in se niti ne želimo izogniti. To nas konec koncev dela drugačne, kar se še posebej odraža na

koncertih v tujini.«

Že 10 let na sceni

Kljub temu da so na sceni že deset let, njihova glasbena pot poteka dokaj spontano, brez velikih načrtov, saj enostavno radi ustvarjajo in igrajo, pojasnjuje Rodež in doda: »Na nek način smo imeli srečo, da smo se zbrali štirje glasbeniki, ki se sicer karakterno precej razlikujemo, glasbeno nas pa povezuje nekaj, kar nam dovoljuje ustvariti glasbo, ki jo očitno tudi poslušalci doživljajo na svoj način, kar je na-

jpomembnejše. In ja, na koncertih glasba preživi ali pa ne. Ker smo po desetih letih še vedno tu, nam to očitno uspeva.«

Na odru najeminentnejših jazzovskih festivalov

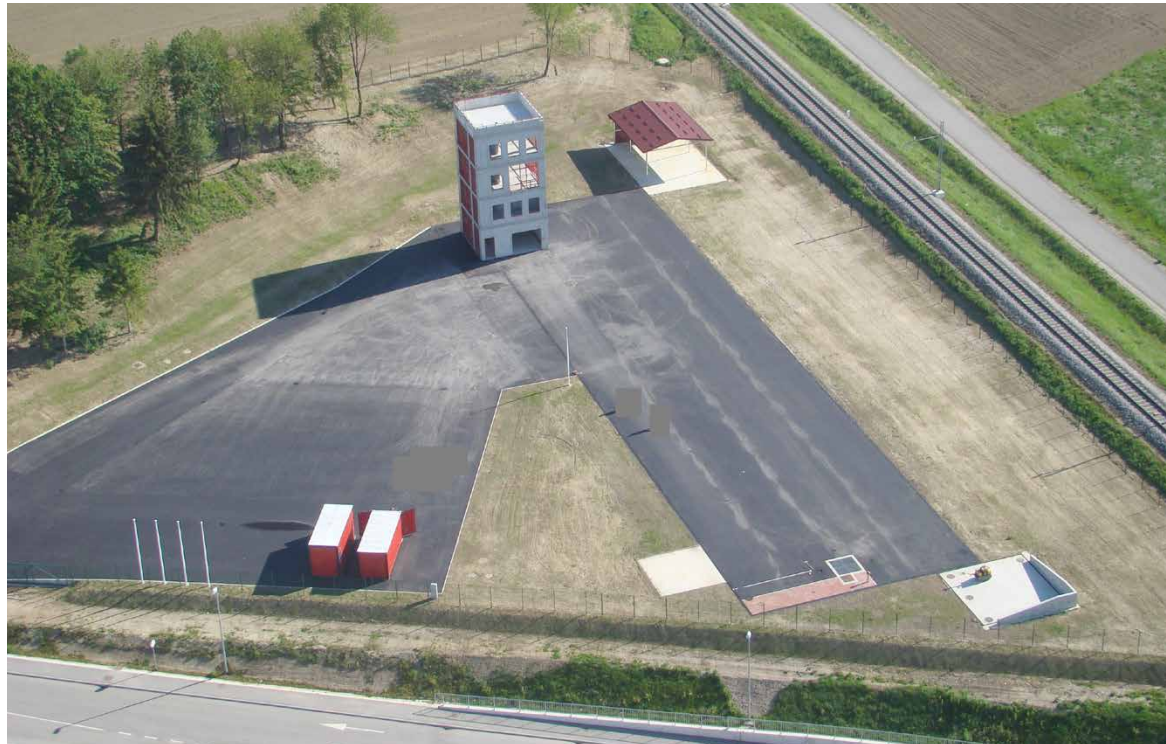
Kvartet se je z odličnimi nastopi uvrstil na najeminentnejše jazzovske festivale – od novosadskega do francoskega, kjer so nastopili lani. »Vsak koncert, na katerem uspemo poslušalce zvabiti v svoj glasbeni vrtljak, je poseben dosežek. Še zlasti na koncertih v tujini, kjer te nihče ne pozna ter si odvisen le od sebe in ustvarjenega. Izpostavil bi lanski koncert na enem najeminentnejših evropskih jazz festivalov Jazz a Vienne v Franciji,« pove Rodež. Sicer pa člani džeZZve v času novih koronarazmer ustvarjajo ločeno, vsak po svojem, in čakajo na trenutek, ko se bo vse to lahko »zopet skupaj zlilo v neko celoto, za katero v tem trenutku še sami ne vemo, kakšna bo«. Ob tem nam je namignil, da imajo velike načrte; tako so že pripravljene skladbe za novo zgoščenko: »Čaka nas skupinsko delo, kjer skladbe aranžiramo in spreminjamo ter v njih poskušamo poiskati tiste posebne momente. Materiala je dovolj, da še letos izide naslednja zgoščenka.«

Že kmalu velika pridobitev za gasilce?

Geza Grabar
Foto: Gasilska zveza Slovenije

Poligon naj bi zgradili v Nemčavcih in bi bil eden od sedemnajstih tipskih, kolikor jih načrtujejo v vseh gasilskih regijah v državi.

Na 1,7 hektarja velikem zemljišču čez cesto oziroma kolesarsko stezo pri vaško-gasilskem domu v Nemčavcih, ki je v lasti Mestne občine Murska Sobota, naj bi stal edini poligon te vrste v Pomurju. Obsegal bi dva platoja – enega za vaje in enega za tehnično reševanje, ob tem pa še stolp za reševanje z višin in bazen z vodo. Mestna občina je zanj ponudila zemljišče, ki je kot gradbeno že umeščeno v Občinskem prostorskem načrtu (OPN), bo pa potrebna še njegova nadgradnja. To naj bi se zgodilo do konca leta. Avtor vadbenega poligona Dušan Vižintin iz Gasilske zveze Slovenije nam je pojasnil, da so že zgrajeni trije tovrstni poligoni, in sicer v Ormožu, Radljah ob Dravi in na Jesenicah. V bližnji prihodnosti naj bi poligon stal tudi v naši občini. Čas začetka gradnje, pravi, je odvisen od

Poligon bi izkoriščali za izboljšanje usposobljenosti pomurskih gasilcev in drugih reševalcev.

pridobitve gradbenega dovoljenja, kar je po njegovih informacijah v domeni lastnikov zemljišč oziroma gasilskih regij. Predvideno je, da bodo ti zemljišča na gasilsko zvezo za brezplačno služnost prenesli za 99 let.

Velika in pomembna pridobitev

Na mestni občini pojasnjujejo, da bodo v degradiranih Ciglenških grabah oziroma gledano z

glavne ceste na levi strani kolesarske steze, kjer je tudi dom in se tačas že čistijo zarasti, urejene že dolgo načrtovane rekreacijske površine. Regijski vadbni poligon pa bo na zemljišču desno od kolesarske steze. Ta tudi nima nobene zveze z že pred leti predvidenim regijskim protiploplavnim centrom, financiranim s sredstvi ministrstva za obrambo. »Poleg te parcele se v OPPN vključujejo tudi parcele v smislu širitve Severne obrtno-indu-

strijske cone (SOIC IV),« pravi, občina pa je že pristopila k izvedbi javnega naročila za izbor prostorskega načrtovalca. Zagotavljajo, da bo prostorski akt izdelan in sprejet po vseh predpisanih postopkih zakona o urejanju prostora (vključitev širše javnosti, tudi predstavnikov KS Nemčavci, ki so s poligonom že seznanjeni in odločitvi ne nasprotujejo, ter mestnih svetnikov), nosilci urejanja prostora pa bodo pogoje podajali

Vrednost investicije nad 600 tisoč evrov

Objekte poligonov v celoti v enakih deležih financirata Gasilska zveza Slovenije iz naslova doplačilne znamke in Republika Slovenija iz naslova požarnega sklada. Izvemo še, da povprečna cena gradbenih del doslej zgrajenih poligonov z davkom znaša 380 tisoč evrov za posameznega; skupaj z zemljišči, komunalnimi vodi, dovozi ter dokumentacijo in dovoljenji pa naj bi v povprečju vrednost presežala 600 tisočakov.

v svojih smernicah in končnih mnenjih. »Postopki izdelave in sprejemanja OPPN trajajo približno eno leto, če ne bodo nosilci urejanja prostora zahtevali še dodatnih strokovnih podlag, ki jih bo treba posebej naročiti in izdelati.« Da je lokacija poligona izbrana premišljeno, potrjuje dejstvo, da je v neposredni bližini vsa potrebna komunalna infrastruktura. Blizu je tudi predvidena vzhodna obvoznica.

Mestni stadion dobiva novo preobleko

Aleš Cipot

Čeprav v preteklih dveh mesecih nismo vedeli, kakšna usoda bo zaradi izrednih razmer doletela nogometne klube in letošnje prvenstvo, so se obnovitvena dela na Mestnem stadionu Fazanerija nadaljevala, seveda v skladu z navodili pristojnih organov.

Mura je bila v tem času še vedno v igri za nastope v kvalifikacijah za Ligo Evropa. In to tako zaradi tega, ker se ji je v pokalnem tekmovanju uspelo uvrstiti med štiri najboljša moštva, kakor tudi zaradi druge »računice«, po kateri bi ob predčasno zaključenem prvenstvu v evropskih kvalifikacijah nastopili tisti klubi, ki so tudi lani zastopali Slovenijo. Med temi je bila tudi Mura. Tudi zaradi tega vodstvo kluba veliko pozornosti in denarnih sredstev namenja posodobitvam stadiona.

Mestni stadion Fazanerija med obnovitvenimi deli, po katerih si lahko končno obetamo tudi črno-beli barvni vzorec sedežev na vseh tribunah.

Nov črno-beli barvni vzorec sedežev

Vodstvo kluba je uslišalo dolgoletne želje navijačev Mure po zamenjavi raznobarnih sedežev na južni in vzhodni tribuni Fazanerije. Zamenjava s črno-belim barvnim vzorcem sedežev je tik pred dokončanjem. Na stadionu bo tako več kot 4000 črnih in belih sedežev, na morebitnih evropskih tekmah, kjer stojišča niso dovoljena, pa več kot 4500

sedežev. Istočasno potekajo plekarska dela, saj želijo čim prej prebarvati tudi ograje ob robu igrišča in na tribunah. Dosedanji stolpi na vzhodni tribuni ob kopališču so bili že dolgo tarča kritik, saj so bili zlasti prenizki. V vmesnem času je klub poskrbel za namestitve popolnoma novih in višjih stolpov. V srednjem stolpu bodo odslej poleg snemalcev nastanjeni tudi novinarji, ki bodo v prenosih poročali s tekem na Fazaneriji. Vse tre-

Na vzhodni tribuni ob kopališču so odstranili prejšnje in namestili nove stolpe, kar bo najbolj razveselilo gledalce televizijskih prenosov.

nutne naložbe v stadion so zasnovane v skladu z nastajajočim idejnim načrtom stadiona. Del tega načrta je tudi prihodnja nova pridobitev na stadionu – streha nad vzhodno tribuno, ki edina izmed vseh tribun doslej še ni imela strehe. Streha, ki naj bi vzhodno tribuno pokrivala že v kratkem, bo čez nekaj let, ko bo na tem mestu zrasla popolnoma nova tribuna za približno 1800 gledalcev, zgolj prestavljena na nov objekt. V klubu si prizade-

vajo, če bo le izvedljivo, da že v naslednjem letu igrišče za šestnajst metrov prestavijo bližje glavni tribuni ter hkrati poskrbijo za nov sistem drenaže in ogrevanja igrišča ter za novo hibridno travo. V vmesnem času je klub prevzel oskrbovanje igrišča in za ta namen kupil mehanizacijo in opremo. Naložbe v nakup novih sedežev, postavitev stolpov in mehanizacijo ter opremo v klubu ocenjujejo na nekaj več kot 200.000 evrov.

Foto: Ksenija Glazar

SLADEK ŽIVILSKI IZDELEK V OBLIKI PLOŠČICE IZ KAKAVA				PRIJETEN VONJ JEDI	GUMBI ZA LEVO ROKO NA HARMO NIKI	RUSKI DRSALEC JAGUDIN	LEPO LJUBE- ZENSKO RAZMERJE
OBMEJNI HRVAŠKI KRAJ V GORSKEM KOTARJU							
PREDNIK ZELEZ- NEGA PLUGA							
RAHEL SKUPEK VLAKEN							
KULTURA OBNAŠA- NJA							
LANTAN					KOSITER		
MITJA ERJAVEC					POLICIJ- SKE ZAPE- STNICE		
AVTOR: JANEZ DONŠA	STALNI RAZDELEK V ČASOPISU	LEČJE, KI DA SLIKO BREZ LOMA ŽARKOV	NOTRANJA STRAN ROKE	ZA POLTON ZVIŠANI TON E	ŠPELA NOVAK	IZMETAČ NABOJEV	BABICA ČEŠKI HOKEJIST FAKSA
HRVAŠKA FILMSKA LEGENDA							POLJSKI SATIRIK (JERZY) DROG NA VOZU
KARBURA- TOR PRI MOTORJU						UMETNOST (LAT.) BREZ DO- LOČENEGA NAMENA	REVEŽ, SIROTA
ŠPANSKI IGRALEC (MANUEL DE)					NOGO- METAŠ MUJČIN IZDELEK IZ MLEKA	ZAVORNI KOLUT LJUDSKA ZABAVA S PLESOM	PREBI- VALEC KRAJA KALCE
NORDIJ- SKA BOGINJA MORJA				OPTIČNI ČITALEC			AMERIŠKA OBVEŠČE- VALNA AGENCIJA BERILIJ
ILIE NASTASE			PEVKA PRI PEPEL IN KRI				
KAMP NASELJE PRI UMAGU			TOLAŽNIK			VNETLJIV OGLJIKOV VODIK, ETEN	VPREŽNI DROG ITALIJAN. PEVEC
KORALNI OTOK					DOHODEK OD KAPITALA USA (PO NAŠE)		STARI OČE, DED GLAVNO MESTO TEKSASA
 PRVO MESTO	IGRALKA TAYLOR MRAVLJA RDEČE BARVE				NAJSTNIK (ORIG.)		
					IZUMITELJ TESLA		
PRAVNIK						TISOČAK	
RDEČE LICILO ZA USTNICE			OTOK V PREŠPAN- SKEM JEZERU REŠETO			VEŠLAČ	OČKA
OZIRISOVA ŽENA, HOROVA MATI, IZIDA				SPRIMEK SNEGA		KRAJ PRI SARAJEVU	ZGORNJA OKONČINA
TV KVIZ: LEPO JE BITI ...				TENISAČ COURIER			
RADIKAL OCETNE KISLINE					LUKA IN LETALIŠČE NA CIPRU	VODITELJ SFRJ	
LUKA V ZVEZNI DRŽAVI WASHINGTON					PRVO NARAVNO ŠTEVILO	TELIČEK (NAREČNO) RAFAEL AJLEC	
RADEK - ime hokejista Faksa				TACOMA - luka v Washingtonu			
APLANAT - optično lečje							

Geslo križanke, svoje ime in priimek ter naslov nam pošljite do srede, 3. junija 2020, na naslov: Mestna občina Murska Sobota, Kardoševa 2, 9000 Murska Sobota, s pripisom: Za križanko

Nagrajenka križanke iz prejšnje številke (št. 197): Ana Horvat Maučec, Ulica Štefana Kovača 29, 9000 Murska Sobota
Žrebanje je bilo opravljeno v studiu TV IDEJA.

AP MS d.d.
Bakovska ulica 29a
9000 Murska Sobota

NAGRADA: 1x darilni bon v vrednosti 30,00 EUR za razpisni izlet ali potovanje, ki je v organizaciji Turistične agencije Klas.

Izzrebani nagrajenec se z obvestilom, ki ga prejme s strani Mestne občine Murska Sobota, oglasi v poslovalnici Turistične agencije Klas Murska Sobota, Slomškova ul. 42, 9000 Murska Sobota (na avtobusni postaji).

Rešitev križanke iz prejšnje številke vodoravno:

RASTO, ARENS, ZAKAL, ČŠ, LA, VIKAR, SREDA, SPOSOBNOST, DAN, MATERIAL, FURA, URA, AKRIT, ELKO, ČAŠA, SADOVNJAK, ALICA, SAMO, ANN, RIK, BOTRA, SI, SZ, RDNJE, KAC, KIP, ARKO, LHASA, ARETHA, SADAR, KASTA, OTTO, ALZ, AN, MUR, EREVAN, ROCK, STARA MAMA, TSHIRT, PODANEK, ATENKA, AMO.

Nekdanja tržnica na Zvezni ulici v Murski Soboti. Desno v ospredju klop, ki jo je projektiral arhitekt Franc Novak - betonski stranici in lesene deske za naslon in sedež.

Foto: Jože Kološa – Kološ, vir: museu.ms

Namen in dovoljena uporaba hidrantov

Vodovod sistema B, d. o. o.

Vsako leto zaznavamo kršitve in nedovoljeno uporabo hidrantov v javnem vodovodnem omrežju.

Posledica tega so poškodovani in nedelujoči hidranti, nihanje tlaka v vodovodnem omrežju (v nekaterih primerih tudi prekinitev dobave vode pri uporabnikih), motnost pitne vode, vodni udari, neevidentirana poraba – kraja vode (ki zvišuje stroške delovanja vodovodnega sistema) itd.

Hidranti v javnem vodovodnem omrežju so namenjeni izključno požarni varnosti ter morajo biti ves čas dostopni in v brezhibnem stanju. Zato je vsakršen odvzem pitne vode iz javnih hidrantov brez dovoljenja upravljavca javnega vodovoda prepovedan.

Odvzem pitne vode za polnjenje bazenov je dovoljen le prek internega vodovodnega sistema. Pri tem je treba poudariti, da taka storitev ne spada med storitve obvezne gospodarske službe oskrbe s pitno vodo.

Vso odgovornost za posledice in morebitne stroške popravila, ki bi nastali pri nedovoljenem odvzemu pitne vode iz hidranta, nosi povzročitelj.

Uporaba hidrantov je dovoljena le v primerih, ko se voda iz javnih hidrantov uporabi za gašenje požarov in odpravo posledic drugih elementarnih nezgod. O odvzemu je treba upravljavca obvestiti najpozneje v 24 urah.

V nekaterih občinah še vedno ni izvedenih polnilnic (ali pa jih je premalo), kar kršitve uporabe hidrantov še spodbuja.

V zvezi s tem pozivamo vse občine, da:

- v sodelovanju s svojimi gasilskimi zvezami in društvi zagotovijo ustrezen nadzor in pravilno uporabo hidrantov;
- zagotovijo ustrezno število polnilnic in njihovo uporabo.

Tehnični vodja: Boštjan Zver

Direktor: Daniel Kalamar

Prekršek nedovoljenega odvzema vode iz hidrantov se kaznuje v skladu z določili občinskega odloka o oskrbi s pitno vodo. / Foto: Pixabay

Naslednja številka Soboških novin izide v ponedeljek, 15. junija 2020.

Glasilo Soboške novine izdaja mestni svet Mestne občine Murska Sobota. Ustanovitelj je Mestna občina Murska Sobota, Kardoševa 2, 9000 Murska Sobota.

Izdajateljski odbor: Romeo Varga (predsednik), dr. Aleksander Jevšek, Robert Žizek, Nives Cajnko, Andrej Mešič, Slavica Meglič in Vlasta Veren.

Naslovnica: delo frizerjev v času koronavirusa, foto: Aleš Cipot

Odgovorni urednik: Tadej Buzeti

Jezikovni pregled: Rajko Marinič

Grafična priprava: Grafex, d. o. o.

Tisk: Grafex, d. o. o.

Naklada: 7300 izvodov

Mesečnik Soboške novine prejema gospodinjstva v Mestni občini Murska Sobota brezplačno.

Elektronska pošta uredništva: urednistvo.novin@murska-sobota.si

Telefon: 02 525 16 19

ISSN št.: C501-4166

Uredništvo medija ne odgovarja za kvaliteto in slovnično pravilnost izdelanih oglasov, poslanih s strani organizatorjev dogodkov.

Kako premikati lastne meje?

Aleš Cipot

**Najboljše športnice
Mestne občine Murska
Sobota za leto 2019 so
Urška Martinec (atletika),
Mia Žekš (košarka) in
Maja Čopi (gimnastika).**

Urška Martinec je osvojila naziv najboljše športnice v mestni občini. Atletiko je začela trenirati, ko je obiskovala drugi razred osnovne šole, in sicer v Atletskem klubu Pomurje pri trenerju Andreju Brinarju. Njen zdajšnji trener je Tiberij Lebar. Že od rosnih let je vedno bila med najboljšimi in najhitrejšimi. Vedno je trenirala zelo resno in na vso moč. Še vedno je ciljno usmerjena in dosledna pri vsem, s čimer se ukvarja. Študij ji nikoli ni bil prioriteta, niti zanj nima časa. Ima kar dva poklica – je ekonomska in kozmetična tehnica.

Še ne šestnajstletna **Mia Žekš** je osvojila drugo mesto v kategoriji najboljše športnice v Mestni občini Murska Sobota. Trenira košarko pri Ženskem košarkarskem klubu Pomurje, kjer igra tekme za starostno skupino U 17 in člansko ekipo. Igra na igralnem mestu organizatorke igre, na tekmah članic pa tudi na krilnem položaju. Mia je članica slovenske reprezentance do 16 let, vendar vse reprezentantke za zdaj delajo po individualnem programu, ki ga je pripravil trenerski štab Košarkarske zveze Slovenije, potem ko je odpadlo letošnje evropsko prvenstvo divizije A na Portugalskem, najkakovostnejše skupine, v katero so se uspele uvrstiti lani.

Maja Čopi je osvojila tretje mesto med najboljšimi športnicami. Tekmuje v športni gimnastiki, v disciplini akrobatika, ki se v zadnjih letih intenzivno razvija. Tekmuje na malem in velikem trampolinu ter v športni akrobatiki. V prejšnjih letih je več tekmovala v orodni gimnastiki. Je dijakinja drugega letnika športnega oddelka Gimnazije Murska Sobota. Trenirati je začela s šestimi leti, že takrat pod vodstvom Danijela Štravs v Društvu za športno rekreacijo Murska Sobota v domu Partizan.

Prilagojeni treningi v času izrednih razmer

Urška v času izrednih razmer trenira v Dolencih na kmetiji Mali raj. Izmerila si je progo in poiskala tekaške poti v naravi, saj atletskih stez ne smejo uporabljati. Trening poteka po načrtu trenerja. Je zelo motivirana in trenutna situacija s stališča motivacije nanjo nima vpliva, saj, kot pravi, jo težko kaj vrže iz tira. Uživa na treningih v samotni.

Trenira tudi ob uporabi nekaterih naprav za fitnes. Želi si udeležbe na mednarodnem mitingu. Košarka kot šport z žogo je specifičen in Mia ima zdaj priložnost izboljšati stvari, s katerimi se skozi sezono ne ukvarja veliko zaradi pomanjkanja časa. Nekajkrat na teden tudi teče in dela vaje za moč. Maja trenira doma. Posveča se zlasti vajam za moč, gibljivost ali vzdržljivost. Če je lepo vreme, rada trenira tudi na prostem. Kljub temu da doma nima veliko gimnastične opreme, pravi, da je pomembna skrb za telesno pripravljenost.

Izredne razmere se bodo odrazile pri vseh športih

Mia meni, da v košarki pred in po izrednih razmerah ne bo prišlo do velikih razlik. »Upam, da vse to čim prej mine in da skupaj ponovno stopimo na parket in pod koše.« Maja želi v gimnastiki uživati, dokler ji bo telo to omogočalo. Po gimnaziji se želi z gimnastiko ukvarjati le še rekreativno in se popolnoma posvetiti študiju. Sicer dvomi, da bo v gimnastiki prišlo do večjih sprememb takoj, ko se bodo omejitve sprostile. Zato pa je Urška poudarila, da svetovna atletika, ki jo je po drugem mestu na Ljubljanskem maratonu z rezultatom 36:31 uvrstila na svetovno lestvico z 928 točkami, ne bo priznala nobenih rezultatov do 1. decembra, odpovedana so tudi vsa večja tekmovanja. Urška si želi sponzorske pomoči kakega domačega podjetja, saj si priprave ter velikokrat tudi prevoze na tekmovanja in opremo financira sama.

Od ogleda tekme in poslušanja glasbe do branja športnih časopisov

Urška rada prebira literaturo o kozmetiki, včasih si ogleda dobro nogometno tekmo, glasbe pa za razliko od Mie in Maje praktično ne posluša. Če že, so to dalmatinske in navijaške pesmi. Velikokrat se na Hrvaško zapelje samo po časopis Sportske novosti. Če ima Urška rada bolj živahno glasbo, Maja predvsem na dan tekme najraje posluša glasbo, ob kateri se umiri. Mia mirne duše prizna, da ni knjižni molj. Dovolj dela ima že s šolo, a si zvečer vseeno rada ogleda film.

Se dekletom sanje o poklicni karieri uresničujejo?

Majin pogled v prihodnost nikoli ni bil usmerjen le v gimnastiko. Premišljuje o vpisu na športno fakulteto, in sicer na smer kineziologije, saj je šport že od malih nog ogromen del njenega življenja in bi

Urška Martinec je ciljno usmerjena, od ciljev ne odstopa, ve, kaj si želi, in temu vse podredi.

Mia Žekš se z igranjem košarke najbolj zabava, a ne razmišlja o tem, da bi postala poklicna košarkarica.

Maja Čopi se po zaključku šolanja na gimnaziji želi z gimnastiko ukvarjati le še rekreativno in se bo popolnoma posvetila študiju.

rada nekaj v tej smeri opravljala tudi v prihodnje. Urška že od osemnajstega leta na poslovnem področju sledi svojim ciljem in želim iz otroštva, prav tako ima v atletiki

jasno vizijo že od drugega razreda, ko jo je začela trenirati. Od ciljev ne odstopa, ve, kaj si želi, in vse je podrejeno temu. Miin cilj ni postati poklicna košarkarica. Res je, kot

Kaj jih najbolj motivira v življenju?

»Vsak dan je nov dan in za vsakim dežjem vedno posije sonce. Če želimo doseči cilje, pa naj bo to na kateremkoli področju, je pomembno zlasti to, da vztrajamo, kljub vsem oviram in težavam, ki nam stojijo na poti,« odgovori Mia.

»V življenju so moja največja motivacija družina in prijatelji, saj jih dojemam kot stalen vir podpore in ljubezni, kar je v življenju gonilo za motivacijo in izpolnjevanje vseh stvari, ki me veselijo in so mi pomembne. Hvaležna sem za vse ljudi, predvsem za družino, ki me podpirajo in omogočajo, da v življenju počnem stvari, ki me veselijo,« pove Maja.

»Najbolj me motivirajo uspehi, premikanje lastnih meja, ko s trdim in poštenim delom na tekmovanju doosežem osebni rekord. Močno me motivira oče, ki je s trdim in predanim delom uspešen v svojem poklicu,« pa pove Urška.

pravi, da se z igranjem košarke najbolj zabava, a ima željo, da svoje znanje in izkušnje prenese naprej, zato si želi postati športna pedagoginja. Mia pravi, da veselje do športa, če je pravo, nikoli ne mine. Medtem se Maja že od malega vidi v vlogi veterinarke ali zdravnice. Prav zato se je odločila za šolanje na gimnaziji, ki ji daje najboljše možnosti za izbiro študija.

Kakšne bodo letošnje počitnice?

Maja v tem trenutku še ne premišljuje, kam bi šla na počitnice, če bo za to zaradi izrednih razmer sploh imela možnost. Upa, da se bo situacija čim prej izboljšala in da vsi ostanemo zdravi. Tudi Mia je po tej plati skromna. Želi si zlasti nekaj počitka in predvsem športne počitnice. Upa, da zabave s prijatelji ne bo manjkalo in da bo doživela čim več nepozabnih trenutkov. Urška si želi čisto pravega dopusta že junija s partnerjem v Črni gori. Počitniški kraj vedno izbere tako, da je blizu atletski stadion, kjer najde vse, kar potrebuje. Urška priznava, da pravega dopusta še nikoli ni imela, saj vsak dan opravi trening, ob tem pa je tudi v domačem podjetju treba kaj narediti na daljavo.